

IV.

O serie de documente și date istorice

de sub episcopul eparchiei greco-orientale române a Transilvaniei, Gedeon Nichitici, care sârb de naționalitate, a fost cel dintâiu episcop după restaurarea eparchiei în urma vacanței de 83 ani, cauzată prin „unire“ sau „unație.“

Anii 1783 — 1788.

Între mai multe manuscrise, *) ce posed dela strămoșul meu Popa Bucur Pușcaș și dela moșul meu, Popa Leonte Pușcaș din Sohodolul Branului, se află și o colecțiune de ordinățiuni episcopesci, de dispozițiuni ale magistratului Brașovului și alte notițe de interes istoric din jumătatea a doua a seculului al 18-lea și din deceniile prime ale seculului nostru. Din acestea am ales și destinat spre publicare, pe acelea, cari au mai multă valoare istorică pentru timpul acela.

Datele acestea se refer mai ales la activitatea celor doi episcopi greco-orientali de naționalitate sârbi în eparchia Ardealului adecă de sub episcopii Gedeon Nichitici și Gerasim Adamovici, cari ambii sunt îngropați în comuna Rășinari. Ele sunt destul de interesante pentru istoria noastră bisericească și merită a fi adunate, mai ales din cauză, că în arhivul archi-

*) Cuprinsul lor este mai ales materie bisericească, religioasă, morală. De interes este la aceste manuscrise și scrisoarea frumoasă și ornamentica literilor inițiale și a altor figuri, aflătoare în manuscris, din cari la timpul seu voiu reproduce „facsimile“ prin fotografie.

episcopiei noastre din Sibiiu nu se mai păstrează asemenea date, fiind nimicît întreg arhivul episcopiei noastre din anii înainte de 1848 prin revoluțiunea din acest an. Este trebuință, ca din datele, ce se mai află ici-colea să se facă colecțiuni, ca din ele să poată afla datele necesare cei ce ar fi chemați să compună istoria bisericei noastre din Ardeal în mod mai complet și mai sistematic.

Seria datelor acestora în formă de ordinățiuni episcopesci, o întroducem cu alte trei acte contemporane, care în copii ne veniră la mână pe altă cale și adecă :

1. Resoluțiunea împărătească din 6 Nevombre 1783 despre denumirea lui Gedeon Nichitici de episcop al românilor greco-orientali din Ardeal.

2. O adresă a guvernatorului baron Bruckenthal către episcopul Gedeon Nichitici privitoare la înființarea de seminar și scoli pentru românii greco-orientali.

3. Un estras alăturat la hârtia de sub 2), despre un rescript împărătesc din 14 Iulie 1785, privitoare la acelaș obiect.

Încheierea o vom face cu reproducerea după originalul, ce-l posedem, a notițelor oficioase despre rezultatul visitațiunei, ce o a făcut episcopul Gedeon Nichitici în eparchia sa, în anul 1787.*)

O copie în limba latină de pe rezoluțiunea împărătească dela 6 Novembre 1783, adresată patriarhului sêrbesc, prin care dintre candidații propuși împăratului spre a fi denumit de episcop al Ardealului, cu numărul R. 307 din 1783 împăratul

*) Despre acest operat vom vorbi ceva mai pe larg la locul, unde se va reproduce. Deocamdată atâta însemnăm, că s'a aflat la familia parochului Iosof din Tilișca.

denumesce de episcop al eparchiei văduvite a Ardealului pre Gedeon Nichitici, pe lângă salariul anual de 4000 florini cu locuința în Sibiiu. Tot prin această rezoluțiune se face denumitul episcop dependent în cele dogmatice și spirituale de patriarhul sârbesc și de sinod, la care are dreptul a participa ca și ceilalți episcopi sârbesci fără a se bucura de drepturile ce le are nația ilirică în Ungaria.

Tecstul rezoluțiunei este următoriu :

„*Altissima Resolutio*

„ddto 6-ae Novembris 1783, quoad episcopatum „Transylvaniensem.

„Iis, quae Excellentia Vestra pro vacante in Transylvania G. n. u. r. Episcopatu restaurando sub „7-a proximo praeteriti mensis proposuerat Individuis „Suae Majestati Sacrosanctissimae demisse relatis dignata est Eadem altissima primo loco propositum Gedeonem Nichitici pro episcopo in Transylvania non „unito denominare; vultque benignissime, ut idem „penes 4000 fl. salarium ex objectis in Regno quoque „Hungariae usuvenientibus percepiendum, sedem habitationis Cibinii figat et in Dogmaticis et pure Spiritualibus ab Excellentia Vestra et Sinodo Archiepiscopali dependeat, huicque Synodo uti reliqui episcopi „non uniti interveniat, ab omnibus tamen, quibus „natio in Hungaria Illyrica fruitur Privilegiis exclusus „sit. Altissimam hanc Resolutionem ea cum requisitione „Excellentiae Vestrae significandam duxi, ut neo denominatum Episcopum de illa plenarie instruere et „quam primum concreditum sibi in Bucovina negotium „confecerit, pro recipiendis Collationalibus ulteriorique agendorum instructione horsum inviare non „gravetur. Ceterum solita cum observantia perse-

„vero Excellentiae Vestrae. Viennae 6-a Novembris,
„1783. Servus obligatissimus Comes Franciscus Eszter-
„házy m. p.

„Excellentissimo ac Reverendissimo Arhiepiscopo
„Carlovitzensi Moysi Putnik. —

2. Prin adresa din 30 August 1785, guvernatorul țării, baronul Bruckenthal, comunică episcopului Gedeon Nichitici un estras din rescriptul regesc datat din 14 Iulie 1785, prin care împăratul Iosif II pune în vedere înființarea unui seminar pentru clerul neunit în Timișoara din propriile mijloace și dispune a se studia și a i-se face propunere, cum s'ar putea înființa o școală trivială și totdeodată normală pentru românii greco-orientali.

Acest act de grație împărătească se aduce în legătură cu evenimentele revoluțiunii din 1784 și prin el se intenționează de a face o mulțămire românilor greco-orientali sau neuniți, precum se numiau atunci. Bună-voința împărătească a rămas însă față de românii greco-orientali și de astă-dată nerealisată, pentru că nu scim, să se fi înființat în Timișoara cândva, vre-un seminar pentru clerul neunit, nici careva școală normală sau trivială din mijloacele erariului. Cum vine însă, că chiar cetatea Timișoara s'a ales ca loc pentru înființarea unui seminar pentru clerul neunit din Transilvania, rămâne încă o cesțiune de deslegat. Noi însă credem, că nu greșim, dacă susținem, că cauza a fost tot aceea, pentru care episcopii români greco-orientali, după restaurarea erarchiei bisericesci, nu erau suferiți în Sibiiu, ci trebuiră să locuiască în Rășinari, precum scim despre episcopii Gedeon Nichitici și Gerasim Adamovici. Mai scim și aceea, că și mai târziu episcopului Vasilie Moga, i-a fost un lucru dintre cele mai grele, ca pe banii bisericii să

cumpere o casă în cetatea Sibiului. Explicarea ar urma dela sine, dacă lângă prejudețele sasilor din Ardeal mai luăm și aceea, că în fruntea guvernului se afla un sas.

Din toate se vede, că sus erau cele mai bune intențiuni și față de românii gr-or., jos însă acele intențiuni se paralisau dacă nu altcum, dară prin modalități de felul acesta, după care pentru românii din țara Ardealului, nu se afla loc pentru un seminar decât într'un oraș afară de țeară.

Tecstul adresei guvernatorului, baronului Bruckenthal, către episcopul Gedeon Nichitici, este, după o copie, ce o posedem, următorul:

ad Nrum 6315/1785.

„*Reverendissime Domine Episcope, nobis observande!*

„Plusquam paterna est Sacratissimae Suae Majestatis, qua in magis magisque exaltandam populorum suorum felicitatem fertur, intentio; perspecto enim eo, quod principalis potenti tumultus causa in naturali plebis valachicae ruditate et extrema tam quoad bonos mores, quam ipsam etiam religionem ignorantia sita sit, ad excolendum societatique humanae magis ad temperandum hunc quoque populum Benignum suum convertere dignata est animus, eoque fine Seminarium pro Clero non Unito in Libera Regiaque civitate Temesvár e propriis sumptibus instituere decrevit; quae Clementissima resolutio dum Reverendissimae Dominationi Vestrae pro praevia saltem notitia comunicatur, ulterius eadem Dominationi Vestrae intimari, ut in conformitate acclusi Regii Rescripti ddo 14 Julii a. c. emanati extractus, quo intelligenter cum D. Scholarum NationaliumInspectore Martonffi planum omnibus numeris absolutum elaborare horsumque quantocitius submittere. Suarum ducat hac

„provincia institui et unde necessarii in hunc finem
„sumptus creari, et ad minimum una trivialis et simul
„normalis Schola pro formandis ad methodum norma-
„lem Ludimagistris absque ullo temporis dispendio
„erigi possit ac an non aliquae in praevium finem
„applacidandae et fors iam dotatae reperiantur Scholae?
„Caeterum Sacratissima Sua Majestate Zelum Reve-
„rendissimae DVestrae in sedandis tumultuantium ani-
„mis testatum summa benignitate suscipiente, eandem
„Reverendissimam DVestram penes altissimae suae
„complacentiae notificationem de eo quoque affidari
„clementer iussit, quod data occasione congruam eiusdem
„habitura sit rationem. Pro praesenti vero titulo re-
„munerationis 1000 fnos eidem ad cassam cameralem
„perquam benigne assignavit.

In reliquo manemus Reverendissimae DVestrae.

E regio M. Principatus Transylvaniae gubernio.
Cibinii, 30 Aug. 1785. Obligat. parat.

Baro *Bruckenthal* m. p. *David Székely* m. p.

Ladislaus Turi m. p.,
secret.

Eară estrasul provocat în această adresă este următoriuł:

Nr. 6315.

Extract

Eines Allerhöchsten Hof Rescripts dt. 14-ten Julii 1785.

„*Sechstens*. Da unter die wirkenden Hauptur-
„sachen der letztern Aufruhr auch insbesondere die
„ausserordentliche Finsterniss, welche unter dem walla-
„chischen Volke in der Religion und Sitten noch allent-
„halbens herrschet gezehlet werden kann, so ist es auch
„eine der ersten Nothwendigkeiten, dass die noch
„fast ganz mangelnden National Normal Schulen bei

„den Wallachen eingeführt und besonders zum Unterricht des äusserst unwissenden Griechisch nicht Unirten Cleri ein Seminarium hergestelet werde.

„Zur Errichtung dieses Seminarii haben wir die Stadt Temesvar, als welche am gemächlichsten für alle nicht Unirte Bischöfe lieget, bestimmt und wollen die dazu nöthige Kösten auf Uns übernehmen, doch haben wir vorerst dem Metropolit von Karlowitz aufgetragen, darüber einen Vorschlag und Ausarbeitung zu verfertigen und solchen unserer höchsten Einsicht und Benehmigung zu unterziehen.

„Was aber die Wallachischen Normal Schuhen betrifft, so verordnen Wir hiemit gnädigst, dass nachdem für die Griechisch-Unirte schon eine Principal Schuhl zu Blasendorf bestehet und mehr andere Schuhen aus dem Studienfond gestiftet worden, für die nicht Unirte hingegen nach der Zeit keine dergleichen Mittel zu ihrer Aufklärung vorhanden ist, Ihr mit dem nicht unirten Bischof Niketici, und dem Oberaufseher der Normal Schuhen Mártonffi in Erwägung ziehet sollet, wie unsere hierunter hegende heilsame Absicht auch auf das nicht unirte Volk, welches bei der dermahlen noch bestehenden Gehässigkeit zwischen den Unirt und nicht Unirten die Schuhle der erstern nicht leicht besuchen dürfte, verbreitet, und für die Jugend desselben auch einige Normal Schuhen im Lande errichtet werden könnten, wo so dann Ihr den Austrag Euerer Berathung nebst ein Vorschlag, wie und woher der hiezu nöthige Fundus zu creiren wäre? Unserer Schlussfassung zu unterziehen haben werdet, doch wollen wir auch indessen Euch hiemit aufgetragen haben, dass wenigstens die Errichtung einer Trivial und zugleich Normal Schuhle zum Unterricht der künftigen Schuhlmeister für die nicht Unirte ungesäumt vorge-

„nommen werden solle. Annebst werdet Ihr auch die
„Studien Commission dahin verhalten, dass Selbe auch
„inzwischen bis die nicht unirte Schuhle werden, können
„zu Stand gebracht werden, über den Fortgang des
„National Schuhl Unterrichts bei den Unirten von
„halb zu halb Jahr durch Euch die Anzeige anhero
„mache, und mit derselben auch in Beziehung auf
„die nicht Unirte, nachdem ihre Schuhlen errichtet
„sein werden, in gleichen Fristen fortfahre.

„Gegeben in Unserer Stadt Wien dto 14-ten Juli
„1785.

Joseph m. p.,

Carl Graf Palsfy m. p.

Ad mandatum S. C. et Regiae Mattis Propium.

Johann v. Neuhold m. p.“

Din colecțiunea de documente și notițe istorice de preotul Bucur Pușcaș (Pușcariu) din Sohodol se reproduc în cele următoare unele de oare-care valoare istorică din timpul păstoriei episcopului Gedeon Nichitici.

3. O ordinățiune episcopescă, adresată către protopresbiterii din eparhie, privitoare la pregătirea candidaților de preoție, la recerințele împreunate cu instituirea lor de preoți.

Nr. 37.

Prea cucernice V.-Protopoape Chir) George nouă
prea iubite!*

„Fiind dieci pentru primirea darului preoției:
„Viind aicea cu dreptăți și atestaturi proaste, în zadar

*) Acesta este George Radoviciu, care în unele locuri se numește protopop, într'alte vice-protopop și într'alte namesnic, în Brașov și care, precum vom vedé din o ordinățiune episcopescă a fost suspendat de guvern pentru neîmplinirea vestirilor la o cununie în Tractul Brașovului.

„fac chieltuială, neputându-se primi cu acele atestaturi
 „proaste. Pentru aceasta fac aceasta rânduială: ca la
 „diecii, cari vor vrea să se preoțească, unde va fi mare
 „lipsă și nu va fi alt preot, ca să slugească, întâiu
 „să poruncesce la diac să învețe să scie cetania, scri-
 „soarea, cântarea, rânduiala bisericii și catachismusu.
 „După aceea să-și ia atestat dela sat, făcut înaintea
 „cinstitei table sau a domnului, ce se va rânduî dela
 „cinstita tablă cu iscălitura și obicinuita pecete, și a
 „domnului, posesorul, arătând câte familii sau case
 „sunt în sat neunite și precum iaste biserică și precum
 „iaste lipsă mare de preot și precum tot satul poftesce
 „pe diacul și precum iaste neunit și nu iaste obage.
 „Lângă atestatul cinstitei table să aibă manumisie,
 „adecă slobozenie dela domnul posesorul cu iscălitura și
 „pecetea sa. Mai pe urmă să dea protopopul locului
 „atestat cu iscălitura și pecetea sa precum diacul iaste
 „neunit, iaste slobod, căsătorit, pre lege, cu nici un nume
 „rău, învățat cu toate cele mai sus șise. Și aceasta încă
 „să se scrie, în locul acela, unde vrea să se preoțească dia-
 „cul, cine au slujit mai nainte sau nimenea a slujit sau din
 „vecinătate, sau au murit preotul și când și precum iaste
 „mare lipsă de preot. Cu acestfel de dreptăți poate veni
 „diacul la primirea darului preoții. Așa făcând mila
 „Prea puternicului Dșeu să fie cu prea Cucernicia ta.
 „Pururea rămâind de tot binele voitor, Sibii *Gedeon*
 „*Nichitici*, episcopul Ardealului.“ —

4. O altă ordinățiune episcopască, prin care se
 regulează judecata preoților culpabili:

Nro. 1005.

Prea cucernice protoपोape Chir George nouă prea iubite!

„Vedând multe neajungeri și neîndreptări între
 „pricinile, care se întâmplă între preot și între mirean

„pentru îndreptarea aceloră aceasta rânduială a face
„și a ve arăta Consistoriumul nostru a socotit adecă,
„de va avea vre un mirean cu vre un preot pricină
„sau pâra nu grea, atunci protopopul locului cu doi sau
„trei preoți fiind Consistoriu, *) se hotărească și gă-
„sindu-se preotul cu vină să nu-l bată nece să nu-l
„birșugească nece să-l oprească de patrafir, ci să-l
„pedepsească cu mătanii, cu cetania psaltirei sau
„a Evangheliei sau cu ducerea la biserică proto-
„popului, ca să slugească acolo o săptămână sau mai
„mult după vina lui. Dară găsindu-se preotul în
„vină grea și ar fi vrednic de lipsire, atuncea să
„nu hotărească, ci să trimită la arhieriu pe pârâșul
„și pârâtul cu arătarea vinei, cum au aflat și au în-
„țeles de dênșii. Până în cât a fost dată pricina lor
„înaintea protopopului. Atuncea viind părțile amân-
„doauă înaintea Consistoriumului episcopesc după
„sfânta Pravilă și după puterea prea înălțatelor rânduele
„se va face judecată și îndreptare și îndestulare.
„Dară înțelegând protopopul, că iaste vre un preot
„neascultătoriu și neîmplinitoriu de datoria sa cea
„preoțească și umblând în beții și în lucruri ne-
„cuvioase, întâiu să-l certe protopopul în taină
„după cuvântul evangheliei; apoi nici așa îndreptându-se
„să-l pedepsească după chipul cel mai sus đis; dară
„nici așa îndreptându-se să-l arete înaintea archi-
„reului. Nădăjduind, că de vei urma învățătorei noastre
„cei archieresci, dată la 16 Iulie 1784 Nro. 13, nu
„se vor întempla neîndreptări și pâri între preoți și
„între mireni, cari și acum poftorind, poruncesc, ca
„să ve siliți după numita poruncă pre sine și pre
„preoți și pe parochienii sei a învăța și așa a se purta

*) Astăzi, după organizarea cuprinsă în „Statutul organic“ :
scaunul protopopesc.

„și a viețui. Așa urmând mila prea puternicului
„Dumnezeu, să fie cu prea Cucernicia ta. Pururea
„rămâind al prea Cucerniciei tale de tot binele voitor.
„În Sibii 18 Septembre 1784. *Gedeon Nichitici*
„episcop.“

5. Ordinățiune episcopescă, prin care se regulează lucrurile pregătitoare pentru căsătorie.

Nro. 173.

Prea Cucernice v. protopop Chir George nouă iubite!

„Nădăjduiesc precum antecesorii mei episcopii cei
„dinaintea mea să fie făcut rânduiele pentru cei-ce
„vor să se cunune, ca mai nainte să strige în bise-
„rică prin preot pentru ferirea întâmplătoarelor pricini
„celor rele ale celor ce se căsătoresc. Dară pădesce-se
„aceea rânduială au nu, mie nu-mi iaste cunoscut,
„mai mult. Creștând, că nu se va fi pășind. Pentru
„aceea de folos acea rânduială aflând, a o întări și
„a o așeza de trebuință aflăm a o face cunoscut:

„1. Vrând cineva a se căsători să meargă la
„protopopul locului, ca să scoată țedulă de slobozenie.
„La aceasta dator va fi protopopul ca să cerceteze
„pe logodnicul și pe logodnica, să scie Tatăl nostru
„și Credeul și Dece porunci, și acele fețe să aibă țe-
„dulă dela preotul seu, precum nu iaste între dênșii
„nici o pricină, nice sunt legați sau tocniți cu alte fețe
„sau să nu fie răpit sau să nu fie fugit. Dară de va
„fi logodnicul sau logodnica din alte țeri moscenitoare
„crăesci, să aibă atestat dela protopopul sau dela pre-
„otul lui sau dela vre-un domn de varmeghie sau dela
„magistrat, făcut și întărit sau dela domnul seu pre-
„cum fața aceea nu iaste cu altă față legată sau căsă-
„torit sau să nu fie fugit dela părinți, sau să nu

„fie lăsat pre altă muere, care poate au avut alt
„bărbat și să nu fie făcut răpire sau să fie fugit și
„precum iaste aceea față slobodă. Așa sciind cele
„mai sus ڊise și nefiind nici o rudenie și având atestat
„precum s'au ڊis, și dela protopopul țedulă de slo-
„bođenie.

„2. Cu acea țedulă, mergând cei ce vor să se
„căsătorească la preotul seu, acela vęđend slobodi-
„toarea țedulă, în ڊiua Duminecei să strige în biserică
„pe logodnicul și pe logodnica după formularul aicea
„adăugat, fiind amędoi dintr'un loc.

„3. De va fi o față de legea noastră și alta de
„altă lege, precum în biserica părții de altă lege se
„face vestirea așa și în biserica feții de legea noastră
„să se facă vestirea.

„4. De va fi o față dintr'un loc și alta dintr'al-
„tul, într'amędouę locurile să se facă vestirea.

„5. Sęvęșindu-se strigarea sau vestirea în trei
„Dumineci și neaflându-se nici o împedecare, slobod
„va fi preotul a sęvęși cununia.

„6. După sęvęșirea cununiei, preotul să pue în
„potrocolul bisericeii numele și porecla celor cununați
„și a nașilor cu însemnarea ڊilei, lunei, anului. Ca
„să se facă vestirea aceasta în biserică s'au porun-
„cit prin înaltul rescript guvernial sub datul 10 August,
„anul curinte sub Nro 1318 prin puterea decretului
„impęrătesc dela 6 Iulie 1784. Precum aceasta am
„primit, așa preoților a urma am poruncit și singur
„vei fi silitor a implini cu preoții porunca și rën-
„duiala aceasta să ne faci scire. Așa făcend mila
„prea puternicului Dumneđu se fie cu prea Cucer-
„nicia ta, pururea rēmânend al Cucernicieii tale de
„tot binele voitor. S'au dat în Sibii, *Gedeon Ni-*
„*chitici*, episcop neunit.

„(Se face scire iubirilor voastre de Christos, precum s'au logodit cutare fecior de ani.... din cutare loc.... cu cutare fată.... din cutare loc.... de scie cineva rudenie sau altă împedecare să arete.)“

6. Fii de grănițeri se țin în evidență și nu le este ertat a se depărta sub nici un titlu.

Nro. 122.

Cucernice V. protoapoafe Chir George nouă prea iubite!

„Prin aceasta însciințăm precum am primit dela Înaltul crăescul guvern un milostiv intimat din 7 Septemvre Nro. 2265, în care arată înțelegerea sfa-tului curții celui ostășesc, precum feciorii militarilor a graniței fără scirea și căpătata îngăduință a regimenturilor din locurile sale, o parte se duc la scoalele provințialicesci, alții primesc slujbile orășesci și prin provincie încoace și încolo rătăcesc, fiindcă acest fel de chip de a sa voiă iaste a umbla în potriva rânduelii milităriei a graniței și prin prea bunul regulament se ține și se pădesce, ca cei-ce sunt băgați în catastihul militar fără scirea regimenturilor mai vêrtos afară de prin prejurul seu se nu îndrăsnească nime la slujbă a se da, nice în scoală a merge. Pentrucă și prea Osfințitul crăiasca sa mărire prin milostivul seu dieret dela 2 Iulie anul curinte, care au poruncit și au oprit ca nimenea să nu îndrăsnească pe feciorii militarilor graniții fără căpătata slobozenie a regimenturilor nice la slujbă nice la scoală a primi. Prin puterea dară acestui milostiv intimat tare poruncesc aceasta la toți preoții, dascălii și parochienii din protopiatul vostru să vestesci ca pe feciorii militarilor graniții nici la slujbă

„nici la scoală a se primi fără căpătata slobođenje
„a regimenturilor se nu îndrăsnească; și precum
„aceasta așa am primit așa va urma se ne însciin-
„țeți. Așa făcând, mila Prea puternicului Dumnezeu
„se fie cu prea cucernicia ta. Pururea rămâind al Cu-
„cernicii tale de tot binele voitor, *Gedeon Nichi-*
„*tici*, episcop.“

7. Între mijloacele pentru propagarea unirii românilor cu scaunul Romei, se numeră și greutatețile, pe lângă care cei trecuți la unire puteau să se reîntoarcă în sinul bisericii ortodoxe răsăritene. O atare greutate este și examenul de șase săptămâni, care trebuiau să-l facă la preotul unit.

Facerea a tot feliul de greutateți din partea regiului catolic, pentru cei-ce voiau a se întoarce în sinul bisericii ortodoxe, s'a arătat în interesul unirei cu atâtă mai de lipsă, cu cât cu restituirea erarchiei bisericii române ortodoxe din Transilvania după o întrerupere de 83 ani prin aședarea de episcopi mai întâiu sârbesci la Sibiu, românii ortodocși începură a se reculege și biserica lor, a se consolida și fără atari greutateți și terorisări din afară ușor s'ar fi putut întempla ca toți românii să se reîntoarcă la biserica veche și unirea să se pericliteze și nimic să se aleagă din lucrările forțate de mai multe decenii.

În cele următoare reproducem două ordinățiuni, privitoare la acest examen prescris:

Nro. 14.

Prea Cucernice între preoți Chir George nouă prea iubite!

„Te însciințez precum înălțatul crăesc guvern
„prin milostiva sa poruncă dela 22 Iulie anul curinte
„întemeiat prin milostivul dicret dela 26 Iulie bine
„au voit a porunci ca întru starea unirei foarte se
„se priveghieze, ca dela legea cea catolicească nime-
„nea fără de esamen adecă fără învățătura cea de
„șase săptămâni la alte legi se nu meargă, nice se se
„primească, că foarte se vor pedepsi cei ce vor face în
„potriva acesteia; pentru aceea ve poruncesc, ca sin-
„guri așa se urmați și preoților așa a urma se porun-
„cesci, că într'alt chip tare se vor pedepsi; așa făcând
„mila prea puternicului Dđeu se fie pururea cu prea
„Cucernicia ta, pururea rămâind al prea cucernicieii
„tale, de tot binele voituriu. Sibii, — *Gedeon Nichi-*
„*tici*, episcop neunit al Ardealului.“

Altă ordinățiune, privitoare la esaminarea de șase săptămâni, în care se înfrâncează unele abusuri în privința taceii, ce luau preoții uniți.

Nro. 651.

„Crăescul guvern în rescriptul seu din 30 Decem-
„vrie Nro 11,873 anul trecut ne-au arătat, cumcă prea
„Osfințita mărire prin dicretul seu din 23 Noemvrie
„anul trecut, au poruncit, ca de acum înainte preoții
„cei uniți pentru facerea esamenului de șase săptămâ-
„mâni numai atuncea se aibă plata orânduită, când
„ar voi a face întreg satul sau vr'o câțiva oameni
„la olaltă, când ar face vr'un esamen și l'ar chema
„ei la satul seu, altmintrelea unul singur se facă la

„preotul locului fără nici o plată, care prea înaltă
„rânduială și se înscințează. Sibii, 13 Decemvrie, 1786.
„De tot binele voitor *Gedeon Nichitici*, episcop neunit
„al Ardealului.“

8. Ordinățiunea următoare caracterizează timpul mișcării revoluționare conduse de Horea.

Nro. 145.

Prea Cucernice protopoape Chir George noue prea iubite!

„Pentru-că datoria fiesce-căruia preot totdeuna
„și mai vêtos în post, a petrece în parochia sa și
„a îngrijii pentru mântuirea sufletului seu și a popo-
„renilor sei, cu pocăință și cu fapte bune, îndreptând
„viața s'a și a poporenilor sei, pentru aceea poruncim
„prea Cucernicieii tale și tuturor preoților din proto-
„popiatul vostru la toate satele, singur mergend se
„vestesci preoților, ca se pădească parochia sa, în-
„vêțend norodul, ca se fie în linisce, în pace, în
„fapte bune creștine, întru ascultarea înaltelor porunci
„guvernicesci și supunerea slăvitei varmeghii și a
„domnilor sei, păđindu-se de tot rēul, de umblarea
„încoace și încolo, de întâlnirea cu alți preoți și de
„vorbiri fără de treabă. Și așa făcend, vor avea milă
„dela înălțatul crăesc guvern, dela slăvita varmeghie
„și dela domniiei sei, după cum și după porunca îm-
„pêratului dela 22 Novembrie sub Nro. 1081, se
„poruncesce, ca protopopul și preotul se nu îndrăs-
„nească a face sâboare, nici adunări fără scirea cră-
„escului guvern și slăvitei varmeghii. Și a noastră
„această învățatură tot preotul se-o pue în protocolul
„lui și se împlinescă așa și așa și mila lui Christos
„se fie cu prea Cucernicia ta, pururea rămâind al
„prea Cucernicieii tale, de tot binele voitor, *Gedeon*
„*Nichitici*. Orăștie în 19 Noemvrie, 1784.

9. O altă ordinățiune de acest fel:

„Prin aceasta ve însciințez, că am primit o mi-
„lostivă poruncă dela Înălțatul crăescul guvernium
„dela 8 Fevruarie, anul curinte sub Nro 889, prin
„care arată, că : făcându-se întrebăciune prin măria-sa
„domnul fișpanul a vestitei varmeghii Szolnok din
„lăuntru, împreună cu Doboka de sus, a făcut înal-
„tul și crăescul guvern aceasta rânduială, ca numai
„dela preoții, cari sunt chiar în suspicie adecă în
„bănuială să se ia armele și nedêndule de bună voe,
„atunci vestita varmeghie să le ia cu puterea. Pentru
„aceasta poruncesc, ca să arêți preoților aceasta po-
„runcă și să-i dojenesci, ca să se pădească de toată
„pricina bănuelii și dela cari se vor cere armele prin
„vestita varmeghie să le dea fără toată împotrivirea să
„nu aștepte să-i silească. Sibii, 19 Fevruarie, 1785.
„De tot binele voitor, *Gedeon Nichitici*, episcop.“

10. O pastorală.

Nro. 148.

„Pentru prea înălțatul și mijlostivul monarchul no-
„stru prin osebită dată poruncă, mie prin esceleția sa
„dl baron de Bruckenthal, guvernatorul craesc comu-
„nicăluită, au poruncit, ca cu prilejul săborului, care au
„fost să îndemnez și să sfătuesc pe prea Cucerniciele
„voastre spre binele cel de obsce: Pentru aceea cu pri-
„lejul adunării, ce au trecut, cu numele prea milostivu-
„lui monarchului nostru, am sfătuit pe prea Cucerniciele
„voastre, care sfat acuma în scris trimiț, ca acelora
„care se cuvine pe larg să arêtați, adecă fiind cre-
„dînța cea creștinească să aveți dragoste desêvêșit
„pentru Dumneșeu, cela ce ne dă viață, ne ține, ne
„hrănesce și ne îndestulează cu bunătățile cele pă-

„mêntesci, sê-l iubim din tot sufletul și din toată
„inima, împlinind voia lui cea sfântă și poruncile
„lui, care sunt spre cunoscință, spre slava, spre
„dragostea lui Dumneșeu și spre binele omului,
„aproapelui și a tot creștinului, având grije după
„sine, ca să fiți adevărați creștini și credincioși su-
„puși ai Sale împărătesci măriri, nu numai cu nu-
„mele, ci și cu fapta, așa și pe preoții și pe mireni
„din protopopiatul vostru a urma sê-i învățați, —
„asemenea preoții sê învețe pe parochienii sei prin
„acest chip se pădesce legea lui Dumneșeu, sê în-
„plinesce porunca împărătească și sê ține binele cel
„deobsce. Se cade sê fiți pildă bună înaintea preoților
„și mirenilor, fiind silitori spre împlinirea datoriei cei
„creștinesci, sê fiți ascultători și supuși prea înălțate-
„lor și înduratelor împărătescilor rândueli, milostivilor
„poruncilor guvernii, dând toată cinstea, respectul
„și ascultarea slăvitelor varmeghii și domnilor stăpâ-
„nilor locurilor. Așa și pe preoții și pe mireni sê
„învățați a urma, așa și preoții pădînd pacea, în tot
„locul a fi și ferind preoții și pe mireni, așa și
„preoții sê învețe pe parochienii sei de tot felul de
„rêu și de bârfelele și crederile cele deșarte a proș-
„tilor și de toate smintelele și minciunile oamenilor
„celor rîi, ca sê nu se samene ceva rêu întru norod
„nelăsând ca sê înșale cineva, că prin unele ca acelea
„mult rêu sê poate pricinui, după cum sciți, că în
„anul trecut prin minciunile unora resvrătitori, în-
„șelându-se norodul, în câtă nenorocire a cădut și
„câtă pagubă și neodichnă la principatul acesta s'au
„făcut; puteți cunoasce ce mare păcat iaste înaintea
„lui Dumneșeu și ce mare greșală de moarte iaste
„înaintea împăratului, prin care greșală perde omul
„dela Dșeu raiul și dela împăratul mila și cade în urgiă
„și în pedeapsă și în lumea aceasta și în cea vii-

„toare, pentru care pricină ve sfătuesc a avea frica
„lui Dumneșeu și a fi în bună pace și linisce și a
„ve păđi de tot păcatul și de toată turburarea, că
„aceea este în potriva lui Dumneșeu, în potriva îm-
„păratului și în potriva statutului țării. Într'aceea
„dară frica lui Dumneșeu, în pacea și liniscea cea
„bună se întăriți pe preoții și pe mirenii, ferindu-ve
„de tot răul și de toată turburarea, fiind că Dumneșeu
„iaste respălător și în lumea aceasta și în cea viitoare
„stăpânia cea pământească după datoria sa ce are cătră
„Dumneșeu trebue să pedepsească pe neascultător,
„și turburători. Deci poftorînd porunca cea milostivă
„împăratească ve sfătuim, ca se fiți blânđi, acultă-
„tori și supuși, credincioși, drepți și buni, că toată
„stăpânirea dela Dumneșeu iaste rânduitală. Se cade
„să aveți dragoste adevărată cătră tot omul și cătră
„toate națiile creștinesci, care se află în mare principa-
„tul Ardealului, priveghind, ca să fie pace între pre-
„oți și între norod, păđindu-ve de tot răul și așa
„veți avea dar dela Dumneșeu și dela prea milostivul
„stăpân împărat milă și dela smerenia noastră bla-
„goslovenie. S'au dat în Sibii, 24 Maiu, 1785. De tot
„binele voitoriu, *Gedeon Nichitici*, episcopul Ardealului.“

11. În timpul vacanții episcopiei, respective me-
tropoliei române ortodoxe după sevêșita unire la
1700—1783, creștinii ortodocși din Ardeal lipsiți de
păstorul lor primiau pentru serviciile lor bisericesci
publice și private preoți chirotoniți în România. Încă
înainte de restaurarea episcopiei vėduvite existau or-
dinațiuni guverniale, prin cari în interesul propa-
gandei catolice se opria venirea de preoți din țeri
vecine. După restaurare încă sub primul episcop de

naționalitate sârbească cu numele Gedeon Nichitici venirea preoților din țeri străine fu cu atât mai mult oprită prin nouă ordinățiuni, cu cât românii ortodocsi acum își aveau episcopul lor. La acest obiect se referă următoarea ordinățiune:

Nr. 29.

„Fiind că înaltul crăesc guvern prin milostivul „seu dicret la 9 Dechemvrie anul trecut sub Nro. 9288 „m’au însciiințat precum a sa împărătească mărire la „8 Maiu anul 1757 și la 10 Maiu an. 1769 și „la 10 Iulie 1777, au dat poruncă ca preoții, cari „sunt preoțiți în Valachia să nu se primească în loc „de preoți, parochi nicăirea. Așa dela 30 August 1785 „Nro 6551 prea tare a oprit ca să nu fie aceea primiți, „nici că va să scie de dênșii. Însă înțelegând, că mulți „din acei preoți, care sunt preoțiți în Valachia și de „antecesorii mei neîntăriți, neprimiți și nerecunoscuți „îndrăsnesc a sluji, pentru aceasta după primirea acestei „întru asemênarea mai sus pomenitelor porunci în- „părătesci, să opriti pe toți preoții, preoțiți în Vala- „chia, cari n’au întărire dela antecesorii noștri sau „dela noi a sluji preoțesce și a ținé parochia și să „le poruncesci, ca la nimic preoțesc lucru și paro- „chiă să nu se amestece și în locul lor a purta grijă „la parochie să rânduesci preoți din vecinele sate, „până ce vei trimite dieci, ca să-i preoțim pe satele „acelea, unde iaste lipsă doară. Care protopop va „îngădui pe vre un preot de aceștia a sluji, neîn- „doit să scie, că în grea pedeapsă va căde. S’au „dat în Sibii, 12 Ianuarie, 1786. De tot bine-voitor, „*Gedeon Nichitici*, episcopul Ardealului.“

12. Precum este cunoscut tacsă sidocsială la început mai mică, astăzi urcată, ce se adună dela familiile greco-orientale din eparchia Transilvaniei, — s'a introdus sub Iosif II.

În următoarele dăm loc unei ordinățiuni, privitoare la această tacsă.

Nro. 6190.

„Pentru aceasta a sa cesaro-crăiască și aposto-
„licească mărire bine au voit prin milostivirea sa
„adecă dela 23 curent 1785, comunicăluită, a rândui
„pe sama mea și pe a Vicareșului meu Ioan Popo-
„viciu dela preoți sub numele sidocsiei să se strângă
„dela tot preotul, dela toată gasda sau familia sau
„ce are în parochia sa doi crăitari și jumătate, în-
„cepând dela întâia ziua Novembrie 1784 până
„la luna lui Novembrie anul curgător 1785, din care
„es pe sama mea unguresci florinți 4000 și a Vica-
„reșului Ioan Popoviciu florinți 400 și prisosesc florinți
„600 spre rămâitoriu fonduş la întemplări de ne-
„ajungere să se dea la cassa provincialicească și să
„se ție acolo pentru numita pricină. Pentru aceasta
„pentru anul trecător, care prea înălțata mai sus nu-
„mită crăiască mărire au fost poruncit ca provincial-
„cassa de m'au împrumutat, care trebuie să se întoarcă
„și să se plătească, vei avea datorie fără toată zăbava,
„însciințând pre preoții din protopopiatul vostru, ca
„tot preotul, care a ținut până acum parochie în
„satul seu, să dea de toată familia sau gasda doi crăi-
„tari și jumătate din toată parochia sa, și prea
„eucernicia ta, primind dela ei să dai cuitanție pe
„câte familii, câți bani sau dat fără toată zăbava,
„stringând această sidocsie să ai a aduce banii împreună
„cu Contro-cuitanția preotului și cu specificația preoți-

„lor cu numărul gasdelor și al banilor, dela cari ai primit la noi la Sibii. Așa făcând, mila prea puternicului Dđeu să fie cu prea Cucernicia ta, pururea, rămâind, Sibii, 21 Octomvrie, 1785. De tot binele, voitor, *Gedeon Năchitici*, episcopul Ardealului.“

13. O ordinățiune episcopoească din 9 Decembre 1786 privitoare la decretul împărătesc de sub Iosif II, despre reducerea sărbătorilor la greco-orientali. *)

Nro. 542.

„Întru alte multe purtări de grije și bună așe-dare spre folosul supușilor sei și-au adus aminte, Înalta a sa prea înălțata cesaro-crăiască împărătească, mărire, tocmită rânduială a face la biserica noastră, celor cari ne numim neuniți, pentru prăsnuirea, prasnicilor, ca să fie în toate moscenitoarele țerii ai sei cesaro-crăesei împărătesci măriri, pretutindenea, asemenea și unele și aceleași ڃile ale sfinților și prasnicilor, ca să se înainte prăsnuiască, înțelegându-se și bine dovedindu-se, cum și prea Cucernicii tale iaste cunoscut nunumai aicea întru păđită de Dđeu eparchia noastră că la unele locuri, prăsnuesc unele prasnice, la alte sate earăși altele și la oare-cari foarte puțin; ci însă și în alte eparchii, țerei unguresci, aflându-se nu de un fel prăsnuirea, bine a voit întâiu aicea la soborul cel mare**) în anul

*) Veđi în Nro. 1—2 al điariului „Transilvania,“ anul 1887 tractatul de Georgiu Barițiu despre micșorarea numărului sărbătorilor.

**) De aici lămurit se vede, că în cestiunea aceasta a regulării sărbătorilor pentru greco-orientali, ca într'o cestiune de mare însemnătate canonică și rituală, nu s'a dispus deadreptul din partea împăratului, ci mai înainte s'au ascultat sinodul eparchial din Sibiiu, și cel metropolitan din Carloveți, și astfel cel puțin în formă s'a observat autonomia bisericească.

„trecut la luna lui Maiu, ziua, care înaintea comisarie-
„șilor a Înaltului crăesc guvern s'au ținut ș'apoi earășî la
„osfințitul sinod dela Carloveț, care în anul curgător
„în luna lui Maiu 22 începutul seu a avut, a se
„lua înainte și aceea una statornică și întru toate
„asemenea, prăsnuirea prasnicelor hotărească și se
„intruduculuească, care la amêndouê în sus numite
„soboare, aleasă și aședată rânduială prin milostivul
„cesaro-crăesc cuvânt și decretul împărătesc formu-
„lare, dat, luat, sub ziua a 7-a a lunei lui August, după
„călindarul cel nou, anul curgător, bine au voit a în-
„tări și pretutindenea asemenea a le prăsnuî, au slobođit
„și cu din adinsul, după cum se cuvine cu evlavie
„a le ținé și nimica întrênsele nice lui-și nice cari sunt
„sub lucrurile domnilor pămêntesci cuprinși, a lucra
„au poruncit; ear acestea prasnice, după cum ur-
„mează acestea sunt:

„În luna lui Ianuarie:

„1. La 1-a: Tăerea împrejur a Mântuitoriului și
„Sf. Vasilie.

„2. La 6-a: Botezul Domnului Isus Christos.

„3. 30-a: Sf. Erarși, Vasilie cel mare, Grigorie
„Bogoslovul și Slataust.

„În luna lui Februarie:

„4. La 2: Stretenia Domnului.

„În luna lui Martie:

„5. La 25: Buna vestire a Născătoarei de Dđeu
„Fecioarei Mariei.

„În luna lui Aprile:

„6. La 23: Sf. George.

„În luna lui Iunie:

„7. La 24: Nascerea Sf. Ioan Botezătorul.

„8. La 29: Sfinții Apostoli: Petru și Pavel.

- „În luna lui Iulie :
- „9. La 20 : Sfântul proroc Ilie.
- „În luna lui August :
- „10. La 6 : Schimbarea feții Mântuitorului.
- „11. La 15 : Adormirea Născătoarei de Dđeu,
„Fecioarei Mariei.
- „12. La 29 : Tăerea Capului Sf. Ioan.
- „În luna lui Septembrie :
- „13. La 8 : Nascerea Născătoarei de Dđeu, Fe-
„cioarei Mariei.
- „14. La 14 : Înălțarea cinstitei Cruci.
- „În luna lui Octomvrie :
- „15. La 26 : Sf. Dimitrie.
- „În luna lui Noembrie :
- „16. La 8 : Săborul Sfinților Arhangheli : Mihail
„și Gavril.
- „17. La 21 : Ducerea în biserică a Născătoarei
„de Dumneđeu.
- „În luna lui Decembrie :
- „18. La 6 : Sf. Nicolae.
- „19. La 25 : Nașterea Mântuitorului nostru Iisus
„Christos.
- „20. La 26 : Săborul prea sfintei Născătoare
de Dumneđeu.
- „21. La 27 : Sfântul archidiacon și întâiul mu-
„cenic Stefan.
- „22. Pentru fiesce care din nașionul celor neu-
„niți, patronul al nașionului, adecă pentru sêrbi la
„14 la luna lui Ianuarie, ce se prășnuesce sfântul
„archiepiscop Sava ; pentru greci la 21 Maiu ; Sfinții
„Constantin și Elena și pentru români la 14 Octom-
„vrie : Sfânta Prea cuvioasa Paraschiva.
- „23. Vinerea cea mare în sêptemâna Patimilor.

„24. Lunea Sfintelor Pasci.

„25. Marța Sfintelor Pasci.

„26. Înălțarea Domnului nostru Iisus Christos.

„27. Luni după Rusali : Pogorârea Duhului Sfânt.

„Eară alte toate prasnice, cari la unele locuri
„obicinuite era a se ține, sunt blagoslovite și des-
„legate întrênsele a lucra și a nu le prăsnuî; pentru
„aceea și datori sunt preoții fiesce-care în poporul
„seu în fiesce-care și a Duminecei, după sevêșirea
„Sfintei liturgii, Sfântul acela sau Prasnica dintru
„mai sus pomeniții, cari s'ar întempla întru sêp-
„têmâna cea următoare, creștinilor a spune și a le
„vesti, la care și a prăsnui trebuie cu umblarea la biserică,
„cu rugăciune, cu evlavie și cu ascultarea și povă-
„țuirea Sfintei Scripturi și poruncilor lui Dșeu, eară
„nu cu jocuri necuvioase și cu beția neînsăturată și
„cu săturarea pântecelui, dintru care urmează sfada,
„gâlceville și de multe ori și bătaia și nenorocoase
„ucidere și moarte aproapelui seu, pentru cari lucruri
„necuvioase și legii lui Dumneșeu foarte protivnice
„nu numai dreaptă judecată tisturilor și diregătorilor
„lumii acesteia și resplătirea vor căpeta unii, ca aceia
„preste sine, ci încă și urgia și mânia lui Dșeu asupra
„lor, preste hotarele sale pornesc și trag.

„Acestea dară prasnice, prăsnuind, cum se cuvine,
„nice o îndoială nu poate avea, că legii cei crescinesci,
„îndestulare nu fac și poruncilor bisericii cei sfinte
„nu urmează, carea ca o purtătoare de grije, maica
„tuturor spre odichna trupului, cum și spre povățui-
„rea duhovnicească așa și spre bucuria sufletească
„cu aducerea aminte lucrurilor minunații lui Dșeu
„și vieții Sfinților, căroră prăsnuindu-se aceste pome-
„nite sus șile cu toată puțința a fi următoare a bine
„aflat a fi destule și folos a le putea aduce cu înțe-

„leapta socotință, au socotit nu numai prin îndreptarea
„Prea Cucernicieii tale și a preoților priveghială caută
„să se plinească și la vit să se aducă, ca prin cu-
„vinte povățuitoare așa și prin pildă bună Prea Cu-
„cernicia ta cu preoții la toate celelalte ȃile cu toate
„famelile voastre, la case, la câmpuri și la alte
„trebi ale voastre să lucrați și oamenii a lucra fără în-
„doială, să îndreptați blagoslovenia acestui sfințit sobor.
„Nebăgători de seamă se vor socoti unii ca aceia, ce și
„milii cei părintesci, Prea Înălțatului împăratului no-
„stru, care bine a voit prin tisturii sei cei politicesci
„spre aceasta rânduială, cum se vor purta preoții,
„bună pađă și priveghială a o avea, va fi nevrednic
„și pentru aceea se va socoti urgisit și pentru ca să
„se înstatornicească aceasta mai bine, altor lipsă este
„ca bisericile, cari de isnoavă face sau mai făcute
„ale sfinți; Așa dară fără scirea noastră nici una să
„nu se înceapă, căreia vom arăta ce hram să aibă
„și pe care sfânt noi vom socoti, îi vom rânduî pa-
„tronul și spre acela cu vremea și biserica vom sfinți.

„Care rânduială, precum preoților, Prea Cucer-
„nicia ta, și la protocolul fiesce-cărei parochii din
„cuvânt în cuvânt a face să le scrie așa și mare
„priveghială a purta ca ei, după cum s'au însemnat
„mai sus în Dumineca aceea, după cum urmează
„creștinii, unul dintre prasnicele însemnate, după sfâr-
„șitul Sfintei slujbe, la creștini ȃiua prasnicului aceluia,
„numitului sfânt sau prasnic, să însciințeze și a prăsnui
„să se vestească; spre alții, cari nu sunt aici însemnați
„cu tăcerea să treacă. Pre lângă care mila prea
„puternicului Dđeu și milostiva cea archiepiscoporească
„cu blagoslovenia arhierască să fie cu voi, rămând
„al prea Cucernicieii tale, de tot binele voitor. S'au
„dat în Sibii, în 9 Decembrie, 1786, *Gedeon Nichi-*
„*tici*, episcop.“

14. Tot în obiectul regulărei respective reducerii sărbătorilor a urmat o patentă împărătească din 30 Ianuarius 1787 sub Nro. 9040, pe care o reproducem după originalul românesc tipărit, ce s'a aflat la biserica din Sebeșul de jos.

La Num. 9040.

**„Iosif al doilea cu mila lui Dumnezeu ales al romanilor,
„împărat pururea August, craiul apostolicesc al Ger-
„manii, Ungarii, Bohemii, Dalmații, Croații, și Slavonii,
„archipovățuitorul Austrii; Iproci.**

„Cinstiților și de bun Neam, iproci! De vream
„ce binele supușilor noștri celor credincioși pravo-
„slavnici de legea grecească poftesc de la noi, ca în
„rëndul împuținării sărbătorilor aceeași împărătească
„și părintescă purtare de grijă să avem cătră dên-
„șii, carea și cătră cei ne-uniți o am arătat, și voauă
„crăescului nostru gubernium prin preainaltul în 7
„dile Avgust anul 1786, sub numărul 8861 dat
„rescriptum al nostru cunoscută a vi-o face ne-am
„milostivit, și pentru această pricină și pentru ca
„încât e cu puțință, întră toată aceeași rënduială
„să se ție între uniți și între ne-uniți, foarte de lipsă
„este, ca sărbătorile, care noi pentru biserica ne-unită
„a răsăritului le-am aședat acelea, și pravoslavnicii
„cei de legea grecească să le ție: (afară de aceea ce
„pentru fiște care neam de osebi sau fost dat,
„adecă: a s. Sava arhiepiscopul, a s. sfințitul Con-
„standin și Elena, și a s. Paraschevei.) Drept aceea
„spre plinirea acestora milostivește rënduim, ca de
„acum înainte, și numiții pravoslavnici de legea gre-

„cească numai acealea sărbători să le ție, care aici
„urmează, adecă:

„În luna lui Ianuarie:

„1. În ziua 1. Tăearea împrejur a Domnului
„nostru Iisus Christos.

„2. În ziua a 6. Botezul Domnului nostru Iisus
„Christos.

„3. În ziua a 30. Trei sfinți archierei: Vasilie,
„Grigorie, și Ioan Zlatoust.

„În luna lui Fevruarie.

„4. În ziua a 2. Stretenia, adecă: Întimpinarea
„Domnului nostru Iisus Christos.

„În luna lui Martie.

„5. În ziua a 25. Bunavestire a Născătoarei
„de Dumneșeu.

„În luna lui Aprilie.

„6. În ziua a 23. Sfântul Mucenic Georgie.

„În luna lui Iunie.

„7. În ziua a 24. Nașterea sfântului Ioan Bo-
„tezătoriul.

„8. În ziua a 29. S. S. și întru tot lăudașii
„Apostoli Petru și Pavel.

„În luna lui Iulie.

„9. În ziua a 20. Sfântul Proroc Ilie.

„În luna lui Avgust.

„10. În ziua a 6. Schimbarea la față a Domnului
„nostru Iisus Christos.

„11. În ziua a 15. Adormirea preasfintei Năs-
„cătoarei de Dumneșeu.

„12. În ziua a 29. Tăerea Capului s. Ioan Bo-
„tezătoriul.

„În luna lui Septemvrie.

„13. În ziua a 8. Nașterea preasfintei Născătoare de Dumneșeu.

„14. În ziua a 14. Înălțarea sfintei Cruci.

„În luna lui Octomvrie.

„15. În ziua a 26. Sfântul marele Mucenic „Dimitrie.

„În luna lui Noemvrie.

„16. În ziua a 8. Soborul sfinților Îngeri Mihail „și Gavriil.

„17. În ziua a 21. Întrarea în Biserică a preasfintei Născătoare de Dumneșeu.

„În luna lui Decemvrie.

„18. În ziua a 6. Cel dintru Sfinți Părintele nostru Nicolae.

„19. În ziua a 25. Nascerea Domnului nostru „Iisus Christos.

20. În ziua a 26. Soborul preasfintei Născătoare de Dumneșeu.

„21. În ziua 27. Sfântul întâiul Mucenic, și „Archidiacon Ștefan.

„Lângă aceastea:

„22. Vinerea mare din săptămâna Patimilor.

„23. A doua zi de Pasci.

„24. A treia zi de Pasci.

„25. Înălțarea Domnului nostru Iisus Christos.

„26. A doua zi de Rusalii.

„Dintru care chiar se înțelege, cumcă sărbătorile, „care aici nu sunt însemnate, trebuie să se socotească „a fi deslegate și scădute.

„Însă după rânduiala, carea prin înaltul rescript „al nostru din 7 Avgust o am arătat, și acum po-

„runcim, ca sărbătorile și ceale legate, și ceale des-
„legate, totdeauna cu împărătescul nostru Nume pre-
„oții (în Biserică) să le vestească norodului. Și acea-
„stă preainaltă anoastră rânduială tuturor judecă-
„torilor, și deregătorilor locurilor se li se facă în știre,
„dënduli-se înainte, cumcă bună grije se aibă, ca săr-
„bătorile, care pentru pravoslavnicii cei de legea
„grecească le-am întărit, și le-am aședat a se ține
„se se vestească a fi legate: eară cealealte se se
„vestească deslegate întru acesta chip, cum întru cele
„deslegate fără de împedecare fiește-carele se-și poată
„lucra lucrurile sale. Eară de cumva undeva acea-
„sta prea înaltă a noastră Poruncă nu s'ar ține,
„atuncea Episcopilor locurilor, sau de va fi lipsă și
„deregătorilor celor mai mari se se facă înscuințare.

„Așjderea și aceasta poruncim, ca preoții cei
„pravoslavnici de legea grecească se nu se îndestu-
„leaze numai cât cu gura au vestit norodului săr-
„bătorile cele deslegate, ci și ei însiși întru aceale
„dile lucrând la câmp, și la alte trebi, se dea pildă
„bună: așjderea mai marii locurilor prin seamne
„din afară, precum sunt slobozirea tēgurilor întru
„aceaste dile, deșchiderea boltelor, și oprirea jocuri-
„lor (unde numai în sărbători se păzia aceastea) se
„se sirguiască deplin a arêta, cumcă aceaste sărbă-
„tori sunt deslegate.

„Așjderea vor putea și pravoslavnicii de legea
„grecească de aci înainte a ține sărbătorile sfinți-
„lor întru a căroră cinste ar fi vr'o biserică sfințită
„(adecă hramul). Eară nădăjduim, cum de aici îna-
„inte și Archierei cei pravoslavnici de legea gre-
„cească nu vor sfinți vre-o biserică, nici vor
„alege hramul întru cinstea vre-unui Sfânt ca acela a
„cărui sărbătoare au sau deslegat, sau nici odată n'au
„fost legată. Drept aceea pentru mai mare încredințare,

„și Episcopii cei pravoslavnici de legea grecească, datori vor fi în sfârșitul fiește-căruia an a trimite voaue „catastihul bisericilor, care preste an le-au sfințit.

„Această împărătească a noastră rânduială voaue „crăescului nostru guvernium cu o poruncă ca „aceasta vi se face în scire, ca spre plinirea ei toate „ceale ce sînt de lipsă despre toate părțile se rên- „duiți și așa se aședați lucrul, ca împuținarea sêrbă- „torilor la uniți, și la ne-uniți tot întru aceeași vreme „sê se înceapă. Dat în Viena 30 Ianuarie, 1787.

Iosif m. p.

Karol Gróf Pálfi m. p.

Alexandru Pastori m. p.

15. În fine prin următoarea ordinățiune episco- pească se rectifică unele erori, ce s'au strecurat în decretul împărătesc privitoriu la sêrbători, cu ocași- una tipăririi lui în limba germână.

Nro. 148.

„Spre representația Escelenției Sale Domnului „metropolit din Carloveț, și a noastră cătră dênsul, „care a fost trimis la mărirea împărătească, pentru „aceea, pentru că noi am priceput din formularul „sêrbătorilor, cel-ce pe limba nemțescă în Bécs s'au „tipărit și la noi s'au trimes, cum că s'ar fi făcut „o greșeală între ȃilele sêrbătorilor, mutând o ȃi „pentru alta, adecă „ȃiua crucii,“ care după călenda- „riul nostru cel neunit se prăsnuesce la 14 ȃile ale „lui Septemvrie, au mutat în tipăritul formular la „19 Septemvrie și apoi „ȃiua Sfântului archidiacon „și mucenic Stefan,“ care după călendarul nostru „se prăsnuesce la 27 de ȃile Dechemvrie și în tipă- „ritul formular cu greșală s'a pus la 26 Dechemvrie.

„Așa și „diua Sf. Ioan Bogoslovul și evangelist,“ care
 „după calendarul nostru, iaste pus la 8 zile ale lui
 „Maiu cu greșeala tipariului s'a pus la 27 Dechem-
 „vrie, prin care representație am cerut, ca să se în-
 „voiască mărirea sa împărătească, a se prăsnui zilele
 „acestor sfinți după ducerea calendariului nostru,
 „eară nu după arătarea formulariului celui nemțesc.
 „Pentru aceste însemnate sărbători ne-au arătat Înăl-
 „tul crăescul guvern prin intimatul seu din 8 Martie
 „anul curgător Nro 2838, la noi trimis, cumcă
 „mărirea împărătească bine au voit a îngădui prăs-
 „nuirea acestor 3 sfinți, după cum s'au arătat în
 „formulariul nostru la luna Dechemvrie anul trecut
 „sub Nro. 542, trimis, adecă „Înălțarea crucii“ la
 „Septemvre 14 zile, la 26 soborul „Prea sfintei Năs-
 „cătoare de Ddeu“ și pe „sfântul mucenic și archi-
 „diacon Stefan“ la 27 Dechemvrie, după calendariul
 „bisericii noastre neunite a răsăritului, a prăsnui și
 „această însemnare a acestor trei prasnice și învoi-
 „rea împărătească. Pentru aceea și-se însciințează,
 „ca de cumva tisturile a varmeghii, cari au a priveghia
 „pentru prăsnuirea prasniciilor acelora cari, în Sf.
 „sinod a Carlovețului s'au întărit și legat, te-ar în-
 „drepta sau te-ar silii ca acestora aici însemnațiilor
 „sfinți, zilele să se prăsnuiască după îndreptarea for-
 „mulariului celui nemțesc și tipărit al sărbătorilor să le
 „areți, cumcă cunoscând împărăteasca mărirea, după re-
 „presintația noastră a fi făcut greșala prin tipar în for-
 „mulariul cel nemțesc, pentru numitele sărbători,
 „au poruncit prin mai sus însemnatul dicret guver-
 „nialicesc, ca să le prăsnuieți după ducerea formulariului
 „nostru și în zilele dela noi însemnate, care porâncă,
 „cumcă la toți preoții protopopiatului teu, e publi-
 „căluită să ne trimiți relație. Sibii, în 10 Martie,
 „1787. De tot binele voitor, *Gedeon Nichitici*, episcop.“

16. Ordinățiune episcopescă, privitoare la admiterea prin împăratul Iosif II a căsătoriei a patra.

Nro. 190.

„Înălțatul crăescul guvernium prin rescriptul seu „din 3 Aprilie anul curgător sub 2987, vestindu-ne, „cumcă prea osfințită mărirea sa împărătească, prin „dicretul seu de curte dela 8 Martie într'acest cur- „getor an, au poruncit, ca de acum înainte în pri- „cinile căsătoriei cu toată întregimea și pășirea s'au „lucrarea, precum la acatolici așa și la noi să se „urmeze, adecă întru asemănarea înălțatului patent „poruncitor, care îndreptarea pășirii pentru pricinile „căsătorii, au făcut *) și se vor da preoților prin ta- „blele varmeghiilor, după cum am scris la 13 Martie „1787 Nro. 177. Încă și aceasta bine au voit Mărirea „sa împărătească a porunci, ca de aci înainte cea „oprită de legea neunită a patra căsătorie să fie slobod „și pentru ca Inaltul crăescul guvernium așa ne-au „îndreptat, ca arătându-ți aceste poruncitoare rându- „ele, să te povățuiască spre bună și chiar împlinirea „lor, pentru aceea întru asemănarea Prea înălțatelor „rescripturilor îți poruncesc, ca amêndoauë închee- „tori, una pentru pricina căsătoriilor și alta pentru „slobodenie la a patra cununie întru vremea de două „luni în bisericile ale parochiilor, preoților din proto- „popiatul teu, prin preoți să se publicăluască, spre în- „țelesul oamenilor, de trei ori în trei Dumineci, și pre- „cum că starea acestui nostru circular, după chipul în- „semnat tuturor preoților pentru vestirea l'ai îndreptat, „vei avea a ne face relație. În Sibii, 12 Aprilie, 1787. De tot binele voitor, *Gedeon Nichitici*, episcop.“

*) Patenta aceasta împărătească, prin care se regulează trebile de căsătorie la greco-orientali, este cunoscută și noi posedem două esemplare în forma publicării ei originale în limba română.

17. O ordinățiune episcopescă, prin care se dispune colectarea de bani prin biserici pentru purtarea războiului cu turcii.

Nro. 101.

de lipita
„După Prea înalta poruncă din 8 Ianuarie și
„intimatul crăescului guvernium din 21 Februarie
„anul curgător se face de scire tuturor, cum-că, aflând,
„Înălțata sa mărire au înștiințat războiul cu turcul; pen-
„tru aceea vei avea Prea cucernicia ta datorie a arăta
„și a porunci la toți preoții, ca atât banii la Sf. li-
„turghie, utrenie de dimineață, cât și sara la vecernie,
„după formulariul ce se trimite aicea în dosul acesteia,
„care și Prea cucernicia ta asemenea îl vei împărți
„tuturor preoților, să urmeze și să silească cu tot
„dinadinsul a ruga pe Dzeu și a împlini toate acestea
„spre folosul nostru tuturor și spre izbăvirea crești-
„nilor și a bisericilor celor de sub robia păgânilor
„se află și rescumpărarea lor asceaptă și banii, cari
„se vor strânge la sf. liturgie, să se dea la mâna
„perceptorului locului, ca să fie acolo în rezervă,
„de ar ajunge ceva lipsă de dênșii, spre ajutoriul
„războiului. Al prea cucernicieii tale. Sibii, 16 Febru-
„arie, 1788. *Gedeon Nichitici*, episcop.“

18. Un cerculariu *) episcopesc, prin care se în-
deamnă credincioșii bisericii la supunere și ascultare.

Nro. 213.

**Gedeon cu mila lui Dumnezeu pravoslavnic episcop de
legea grecească neunită în mare principatul Ardealului.**

„Preacucernicilor protopopi, cucernicilor preoți,
„și tot clerului de legea grecească neunită, ce se

*) Acest circulariu se află tipărit în tipografia lui Hoch-
meister din Sibiiu. Un exemplar am la mână, rămas dela popa
Bucur Pușcaș.

„află în mare principatul Ardealului, dela Dumnezeu
„milă și dar, eară dela smerenia noastră molitvă
„și blagoslovenie trîmitem.

„Nunumai datoria noastră cea archierească aduce
„cu sine, ca pururea să ve aducem aminte purtarea
„cea bună crescinească, și urmarea cea credincioasă,
„ce și poruncile ceale preamiloștive, rînduealele ceale
„preaînalte, care s'au fost dat până acuma, și vi s'au
„arătat dela noi prin circulari, fiind pentru bună
„starea binelui de obsce ne îndatorează, ca să nu
„încetăm de a ve sfătuî, și a ve învăța, ca să fiți
„supuși și ascultători de preaînaltele împărătescile
„porunci și rîndueli, din rostul apostolului Pavel,
„care ȳice cătră Evrei, cap 13 st. 16 „supuneți-ve mai
„marilor voștri, și fiți ascultători.“

„Datoria cea de frunte protopopească și preo-
„țească iaste, ca singuri plecându-ve firea și mințea
„voastră, cătră credincioasa împlinirea dregătorii și
„chierării voastre, să ve arătați pildă vie, întru
„urmarea trebilor și lucrurilor celor poruncite: și
„întru ascultarea stăpânitorilor și tisturilor celor ce
„poruncesc, ca o lumină să fiți, luminând așa, ca
„cei ce se vor uita la dînsa, să poată vedea, și merge
„pe calea cea dreaptă și neatedă, și așa încă ca să
„se poată împlini întru voi cuvîntul lui Christos,
„care ȳice, „pildă am dat voue, precum am făcut eu voue
„așa faceți voi altora.“

„Singuri preacucerniciile voastre, ca nesce adevē-
„rați păstori bine sciți, că norodul întru viața cea
„bună, se îndreptează de preoții sei, și se povētu-
„esce dela dînsii spre purtarea sa cea bună, că oaia cu-
„noasce glasul păstoriului seu, și în cătrău o povă-
„țuesce, într'acolo merge, păstoriul dară cel bun pune
„sufletul seu pentru turma sa, și o păstoreasce, o apără,
„și o păzeasce de erburile cele veninate și stricătoare,

„adecă: preotul dă parochieanilor sei învățatură bună,
„și îi păzeasce cu învățatura, ca să nu cadă prin
„fapte rele, în primejdia sufletului, și în stricăciunea
„trupului: dară de și cade vre-unul în vre-o primej-
„die din negrija și neînvățatura preotului, are să dea
„seamă preotul pentru sufletul acela înaintea lui
„Dumnezeu după cuvântul apostolului. Evrei cap.
„13 st. 16 „Așijderea grăiasce sfânta scriptură și prin Ieze-
„chil prorocul cap. 3 st. 18, cap. 24 st. 10, 11. Din mâinile
„voastre voi cere sufletele lor.“

„Aflându-ve dară preacucerniciile voastre întru
„îndestulată și temeinică urmare și împlinire a chie-
„mărei voastre cei preoțesci și păstorești, datori sunteți
„a arăta poporenilor vostri, cât iaste de mare pri-
„veghiarea preainălțatului și preamilostivului împă-
„ratului nostru, ca moștenitoarele țerile împărătești
„și tot norodul să trăiască în liniște și în bună stare
„sub aripile împărătesci! Câtă purtare de grije are!
„ca să ferească noroadele sale de toată întemplantare
„cei rea, cum bine și drept împărătește și povățu-
„esce, și dreptate face! cu milă și cu îndurare stă-
„pânind, și în vremea aceștii răzmirițe cu vrășmașul
„turecul, câte prea folositoare gătiri, și prea alese rân-
„dueli au făcut, și au întărit hotarele cu mare oștească
„putere, de suntem fără toată primejdia și fără frică.

„Pentru atâta prea bună stăpânire, și prea mare
„purtare de grije, să învățați pe norodul, fiesce-care
„protopop în protopopiatul seu, în parochia sa, și
„tot preotul în poporul seu, ca să fie ascultători rân-
„duelilor și poruncilor împărătesci, care se dau prin
„tisturile împărătesci, în treaba deresului, drumurilor,
„căilor, în treaba forșponturilor dusului și purta-
„tului celor trebuincioase, pe seama oștilor împă-
„rătesci, că de se și întemplantă de acest fel de
„trebi mai des, decât de altă dată, să împlinea-

„scă cu voe bună, fără răpscire, fără împotrivire,
„fără zăticneală, și fără tot felul de zăbavă, socotind
„că pentru paza binelui deobsce se facă acestea, ca
„să remănem în starea cea bună, în care suntem,
„și ca să ne păzească de toată bântuiala vrășmașu-
„lui, după cum cu ochii noștri vedem, că suntem
„păziți.

„Spre toate rânduelile cele preainalte ducătoare
„spre binele patriei, să învățați pe poporenii vostri,
„nu numai să fie ascultători: ci și mulțemitori, în-
„plinitori cu osêrdie și cu râvnă, și rugători cătră
„Dumneșeu pentru preainălțata curtea împêrâtească:
„după cum șice apostolul Pavel cătră Timotei
„cap. 2 st. 12 „ve rog, ca pentru toți să faceți rugăciuni,
„și mulțamită pentru toți oamenii pentru împêratul și pentru
„toată stăpânirea, ca să petrecem viața liniștită întru toată
„fericirea și curățenia.“ Aceasta mai chiar tâlcuesce apos-
„tolul Pavel cătră râmleani cap. 13 st. 12. „Tot su-
„fletul să se supue stăpânirii, că cel ce se împotrivesce stă-
„pânirii acela se împotrivesce poruncii lui Dumneșeu, și își
„agonisește osânda. Și cară acolo: Nu iaste stăpânire, fără
„cât dela Dumneșeu, toată stăpânirea dela Dumneșeu iaste
„rânduită.“

„Eată chiar vedeți, cum iaste dator tot omul să
„asculte de stăpânire, și cum stăpânirea toate le rân-
„duesce pentru bună starea norodului, și acelea cu
„îngăduința voci Dumneșeesci să facă, că fără
„Dumneșeu nimica nu se face, omul gândească și por-
„nesce lucrul cel bun, dar Dumneșeu cu darul seu
„cel lucrător sêvêrșesce, duchul sfânt așa ne învață.

„Să nu se înșeale cineva din preoți cu orbiciu-
„nea, sau cu răsvrătirea minții, ameișindu-se dela stri-
„cata fire, să nu îndrășnească, nici pe ascuns, nici

„în arătare, nici prin sine; nici prin alții, a răzvrăti
„pe cineva din norod, spre nesupunere, sau spre
„neascultare poruncilor și a tisturilor, că unul ca
„acela, neuitându-se la starea lui cea preoțească (după
„cum în anul trecut preainaltă poruncă s'au fost
„dat) îndată dela slăvita varmeghie se va prinde, și
„cu grea pedeapsă se va pedepsi, și se va osândi,
„precum răsvrățitorul, așa și făcătorul de rău.

„Aceasta singur duchul sfânt, prin apostolul
„Pavel poruncește, cătră râml: cap. 13 st. 4. „De
„faci rău, temete, că nu înzădar poartă sabia, că slugă Dumne-
„dească iaste, răsplătesce întru mânie, celuia ce face rău.“

„Păstoriul bun povățuind bine, turma lui pasce
„pășunea cea bună și umblă nerătăcind pe calea
„cea bună, și află odichna și îndestularea sa, așa și
„preotul bine învățând pre parochienii sei, amândoi,
„adecă cel ce învață, și cel ce ascultă și urmează,
„află odichnă, și îndestulare trupului și sufletului seu.

„Nădăduind, că preacucerniciile voastre împreună
„cu preoții sfatului nostru veți urma, și pururea veți
„priveghia, și veți sfătuți pe poporenii vostri spre
„ascultare, și spre grabnică și voioasă împlinire a
„poruncilor, și nu veți da nici un fel de pricină cătră
„neascultare, și nu veți fi nici odată pildă rea, ci
„ve veți asemâna cuvântului Ieremii prorocului cap.
„3 st. 15 „voiu da voaue păstori după inima mea, și vor
„pasce pre voi cu înțelegerea și cu învățătura.“

„Aceasta poftorim, ca credincioasă ascultare și
„supunere cătră preainălțatul împăratul nostru, sin-
„guri deplin să aveți, și cu înțelegerea și cu învăță-
„tura prorocului să învățați pe parochienii vostri ca
„să fie asemenea ascultători, și împlinitori de porun-
„cile împărătesci, care prin tisturile slăvitei varmeghii
„să dau.

„Și aceasta a ve aduce aminte preacucernicilor
„protopopi iaste foarte de lipsă, că în lucrurile cele
„ce nu sunt chiar bisericesci și duhovnicesci, fără
„știrea vestitei varmeghii se nu ve băgați.

„Mai pe urmă de veți urma, (după cum de bună
„seama nădăjduim), învățaturii noastre aceștia, mare
„bucurie vom avea, și precum mila Dumneșească și
„împărătească veți câștiga, suntem încredințați, fiind
„pururea rugători cătră Dumneșeu pentru bună sta-
„rea voastră, trimițându-ve molitvă și blagoslovenie
„arhierescă. S'au dat în Sibiiu, 25 Aprile, 1788.
„Mai sus numitul episcop, *Gedeon Nichitici*.

19. Manuscriptul original despre visitațiunea ca-
nonică întreprinsă în anul 1787 de episcopul *Gedeon
Nichitici* în eparhia Transilvaniei.

S'a împlinit o sută de ani, decând episcopul
eparchiei greco-orientali române a Transilvaniei, *Ge-
deon Nichitici* a întreprins visitația canonică în epar-
chia sa.

La 19 Maiu 1787 năpăstuitul episcop al năpăs-
tuitei biserici ortodoxe din Transilvania și-a început
activitatea sa ca visitor al eparchiei sale cu comuna
Seliște. Aici s'au adunat preoții din împrejurime
cu protocoalele lor, cari apoi se vizitară din foaie în
foaie, din cerculariu în cerculariu, se confrontară cu
formariul de atunci prescriș pentru protocoale, și în
manuscriptul original, care din întâmplare ni-a cădut
în mână, se însemna, dacă preotul are singelie, și
dacă el este în ordine cu protocoalele.

Lucrările acestea s'au continuat se vede în în-
treagă eparhia.

Vitregitatea timpurilor trecute pretutindenea ruine
a lăsat pe urma sa în sînul bisericeii noastre. Ce era

deci mai natural ca și aceea, ca originalul testificărilor despre această visitațiune ca ruină se cădă în mânilor noastre tocmai după 100 de ani.

Ce era mai natural decât aceea, ca un preot dela sate să ne trimită nouă acest prețios document despre o lucrare săvârșită în eparchia noastră acuma o sută de ani, lucrare care pentru generațiunea de astăzi este de cel mai mare interes.

În viața unei biserici o sută de ani nu este tocmai lucru, despre care noi nici se nu visăm. Altcum e la noi. Revoluțiunea dela 1848 a nimicit archiva dela consistoriul nostru, așa, că noi trebuie se căutăm a aduna de pe la privați actele și documentele pentru istoria mai proaspătă din viața suferințelor noastre.

Originalul visitațiunii canonice, de care vorbim, s'a aflat la parochul nostru din Tilișca Vasilie Iosof, și după cum îmi scrie tânăru capelan de acolo, Vasiliu Iosof, dânsii încă nu știu cum a ajuns manuscriptul în mânilor lor.

Manuscriptul nu este complet; cât a rămas, este foarte bine conservat, durere numai, că multe foi lipsesc așa, că nu se poate da o icoană completă a lucrării pentru toate comunele din eparchie.

Hârtia este durabilă, împărțită în două. Pe fractura dela partea stângă este însemnată comuna bisericască, urmează înmediat numele preoților, după cari se notează dacă are sau nu are singelie. Pe fractura din partea dreaptă urmează constatarea, dacă protocoalele bisericesci sunt în ordine, apoi instrucțiunea, ce se da cu acest privilegiu preoțimei și alte note de interes istoric. Pentru noi deși defectuos, acest manuscript are mare importanță. Vedem în el descrițiunea de atunci a parochiilor noastre, un feliu de șemastism despre statul personal al preoților, și despre starea culturală, la care eram pe atunci.

Mai mult. Deși defectuos, acest manuscris ne permite să facem o comparațiune între acum și mai înainte cu o sută de ani și să vedem, ce ni s'a mai conservat din cele de atunci, pe ce locuri anume, și unde suntem în pierdere.

O mângăere sufletească vor avea cetitorii noștri, cari au fericirea de a se fi păstrat în acest manuscris rezultatul visitațiunei canonice de acum o sută de ani în locul nașterii lor. Ei vor vedea pe moșii și strămoșii lor din veacul trecut, cari între împregiurările de atunci au fost apostolii neamului nostru, căci pe acea vreme numai preoții au ținut sufletul în poporul român.

Pe sub munții Carpați multe documente s'au păstrat și încă multe se păstrează fără a se putea judeca importanța lor. În special la preoții noștri se vor fi aflând multe cărți vechi, cari pot avea mare importanță pentru biserica noastră.

A le scoate la lumină și a le da publicității, aceasta este deocamdată chemarea noastră. Posteritatea apoi după ce noi le vom scăpa din perire, le va cerne, și va alege din ele materialul trebuincios pentru istorie.

Vom nota, că episcopul Gedeon Nichitici în întreagă visitațiunea, care în fragmentul dela noi se termină cu tractul Sibiiu, comuna Boița, la 20 Iunie 1788 a fost însoțit de secretariul seu Dimitrie Cernovici, care a scris protocolul, și care din marcata scrisoare a lui judecând, a trebuit se fie un om energic, apoi în comisiune pretutindenea stă scris și protopopul tractului.

Visitațiunea se estinde asupra protopopiatelor de atunci:

1. Mercurea; 2. Sas-Sebeș; 3. Orăștie; 4. Huniad; 5. Dobra; 6. Hondol; 7. Trestie; 8. Abrud; 9. Bělgrad; 10. Lunca; 11. Murăș; 12. Ungra; 13.

Egerseg ; 14. Idiciu la Reghin ; 15. Braşov ; 16. Făgăraş ; 17 Corbi ; 18. Sibiiu.

Tecstul manuscrisului este următoriu :

*Anno 1787, în protopopiatul Mercuriei, în satul Selişte,
în 19 Maiu.*

1. **Secel.** Popa Atanasie Manu, n'are singelie. Popa Iacob Popovici, are singelie.

Au şi protocolul cercularelor, şi al bisericeii, de cei botezaţi, cununaţi şi morţi.

2. **Cacova.** Popa Dimitrie Ciucu, are singelie. Popa Ioan Proca, are singelie. Popa Toma Andreiu, n'are singelie.

Au şi protocolul cercularelor, şi al bisericeii, despre botezaţi, şi cununaţi şi morţi.

3. **Sibieli.** Popa Georgiu Popovici, are singelie. Popa Petru Budila, are singelie. Popa Stefan Tabac, n'are singelie.

Protocolul cercularelor numai din anul 1785 până la Nr. 170 din luna lui Aprile au, eară de pe anul 1786 şi 1787 n'au scris, şi, şi în protocolul bisericeii s'au aflat multe greşale, pentru aceea li s'au poruncit, ca să plinească protocolul cercularelor, şi să îndrepte al bisericeii după formulariu.

4. **Valie.** Popa Ioan Radu, are singelie. Popa Bucur Băila, are singelie. Popa Coman Atetu, are singelie.

Au şi protocolul cercularelor şi al bisericeii, de cel botezaţi, cununaţi şi morţi. Numai că greşala protoc. cercul. aflându-o, li s'au poruncit să-l îndrepteze.

5. **Săliște.** Prot. Moise Moga, are singelie. Popa Ioan Popovici cel bătrân are singelie. Popa Ioan Popovici cel tînăr are singelie. Popa Savva Popovici, are singelie. Popa Aleman Popovici, are singelie. Popa Stefan Marcu, are singelie.

Au și protocolul cercularilor, și al bisericeii, despre cei botezați, cununați și morți.

6. **Galeș.** Daniil Munteanu, are singelie. Ioan Popovici, are singelie.

Au și protocolul cerculariului și al bisericeii despre botezați, cununați și morți.

7. **Telișca.** Popa Daniil Miclăuș, are singelie. Popa Dimitrie Miclăuș, are singelie. Popa Miron Lal, are singelie. Popa Ioan Terhenu, are singelie.

Protocolul de cerculare au scris până la anul 1787, la luna Aprile, așa și protocolul bisericeii ne-avându-l deplin scris li se poruncesce, ca mai degrabă să-l scrie și să-l isprăvească.

8. **Magu și Raișgor** (Rușciori.) Popa Dimitrie, n'are singelie.

Protocol de cerculare n'are deplin scris, și nici protocolul bisericeii. Pentru aceea i-se poruncesce ca să împlinească amîndouă protocoalele.

9. **Alămor.** Popa Ioan Bezan, are singelia.

Arătînd amîndouă protocoalele, și fiind că cel ce numai până la anul curgătoriu au avut porunci scrise, și acestalalt, al bisericeii, cu greșale scrise, i-s'au poruncit, ca

cela să-l împlinească cu scrisoarea rămaselor porunci, și acestalalt mai cu bună îndreptare să-l scrie.

10. **Loamneș** sau **Ladámos** și **Mândra**. Popa Radu Banciu, are singelie.

Acest preot arătând protocoalele sale, unul de poruncile cerculărilor, carele nu numai fără toată rânduiala și cu necurățenie era scris, ci încă nici porunci de anul acesta afară de una era scrise, adecă numai din luna lui Decembre, eară celelalte întru așemenarea prea înaltelor date n'au scris, și protocolul bisericeii despre cei cununați numai de trei foi, fără toată rânduiala avându-le, nu l'au făcut după chipul poruncit, ci fără toată rânduiala, și încă nici pe toți cei botezați, cununați și morți n'au scris. Pentru aceea ca cu mai mare trezvie să se afle întru paza poruncilor dela noi, întru asemănarea preaiñaltelor date spre învățătura sa cu canonul trupesc se pedepsese.

11. **Aciliu** și **Amnaș**. Popa Ioan Popovici are singelie. Popa Șamuil Popovici, are singelie.

Arătând protocolul cerculărilor, și fiindcă din anul 1785, trei porunci au lipsit, și din anul 1786, numai până la Noemvrie, și din anul 1787 numai vr'o două au scris, și celelalte cu lenevire le-a făcut, așa și protocolul bisericeii după chipul însemnat nu l'au scris, și mai mult au rămas nescris, pentru aceea după preaiñalta poruncă poruncindu-se neascultătoriului pedepsă s'au hotărât. Pentru această lenevire pe numiții

preoți întru îndreptarea lor cu canonul trupese a-i pedepsi.

Protopop Ioan Dobrot, ot Poiana. Protopop Moise Moga, paroch în Seliște. Protopop Ioan Popovici, paroch în Seliște.

Gedeon Nichitici m. p.

Cernovici m. p.

În Nagy-Ludos, anul 1787 21 Maiu s'au lucrat:

12. **Șugag.** Popa Ioan Fața, are singelie.

Protocol pentru aceea n'are, pentru că el acum de curând fiind pe satul acesta preoțit, n'au aflat acolo protocol, acum dară i-se poruncese, ca în grabă să facă, și toate trecute porunci în trênsul să scrie.

13. **Topârcea.** Popa Adam Lup, are singelie. Popa Iosif Munteanu, are singelie. Popa Moise Fara, are singelie.

Protocolul cercularelor neavându-l deplin, ci numai până în luna lui Martiu 1786 scris, i s'au poruncit să-l împlinească, dară al bisericei l'au avut deplin.

14. **Kis-Apold și Nagy-Apold și orașul Mercure.** P. Cazan Orăștean, are singelie. Ioan Bune, are singelie. Nicolae Cazan, are singelie.

Aceștia au amêndouë protocoalele, și al cercularelor, și al bisericei.

15. **Nagy-Ludos.** Mihail Popovici, are singelie. P. Georgiu Fulea, are singelie. P. Luca Sasu, are sing.

Și protocolul bisericei și al cercularelor au avut.

16. **Cherpiniș** și **Rece**. Popa Petru Dêrzu, are singelie. Popa Ioan Rufan, are singelie.

Au amêndouë protocoale.

17. **Gêrbova** s'au **Sas-Orbo**. P. Petru Cere, are singelie.

Fiind parochia nouă, și el acum de curênd a venit acolo paroch, pentru aceea numai însemnări are și protocol va face.

18. **Rod**. P. Pavel Mihi, are singelie. P. Bucur Banciu, are singelie.

Au amêndouë protocoalele.

19. **Poiana** și **Dobêrca**. P. Prot. Ioan Dobrota, are singelie. Nicolae Dobrota, are singelie. Ioan Băilă, are singelie.

Au amêndouë protocoale.

20. **Jina**. P. Bucur Gru, are singelie. Ioan Strêulea, are singelie. Dimitrie Boga, are singelie.

Au amêndouë protocoalele.

*Anno 1787, în protopopiatul Mercurei, în satul Spring,
în 3 Iunie (22 Maiu).*

21. **Ermenesh** sau **Armeni**. Popa Vasilie Pogan, are singelie.

Protocolul cercularelor numai până la 18 Septembre 1786 are scris, și protocolul bisericeii, al celor botezați, și cununați și morți nu l'au scris după formulariu, și preste aceasta arêtând, că nu scie bine scrie, pentru aceea dară, că n'a avut protocoale, se o-presce de patrafir, până nu va învăța a scrie, și preoții din Ludoș sê slujească la Armenesh.

22. **Ola-Bogat** și **Kis-Kerek** sau **Broșteni**. P. Ilie Rëul, are singelie. P. Sava Nascu, n'are singelie.

P. Ilie Rëul au arătat amêndouë protocoalele, dară fiind că protocolul bisericeii fără rânduială l'au scris, i-s'au poruncit, ca să-l îndrepteze, dară popa Sava fiind-că numai până la 25 Martie a. 1785 au scris protocolul cercularelor, și al bisericeii nu l'au arătat, până nu va arăta înaintea noastră amêndouë protocoale cu întregimea lor, se opresce de patrafir.

23. **Tohat** sau **Tëu**. P. Radul Marcu, are sing. **Vereseghaza** sau **Roșia Beșeneu**. P. Andreiu Soica, nu are singelie.

Arătând protocol cu multa lipsirea cercularelor, și a bisericeii pe o foaie, pentru aceea canonicese i-s'au poruncit să-l împlinescă.

Acest de pe urmă preot din pricina bețeșugului n'au putut întreg protocol a scrie.

24. **Ohaba**. P. Mihail Cazan, are singelie.

Au arătat amêndouë protocoale, dară fiind cel bisericesc mai mic, i-s'au poruncit să facă mai mare.

25. **Poca-falva**. P. Vasilie Bârsan, are singelie.

Aducând înainte amêndouë protocoale, și pentru că nici unul cu întregimea a sa n'au fost scris, i-se poruncese, ca să-le împlinescă.

26. **Kis-Ludos** sau **Gusu**. P. Iacob Voina, are singelie.

Protoco: a cercula: până la 5. Martie a. 1786 are, și al bisericeii au avut după rânduială.

27. **Kis-Ened** sau **Sângătin**. P. Stan Daian, are singelie.

Acesta, fiind preot nou numai din preoția a sa are porunci scrise, pentru aceea i-s'au poruncit, ca să scoată foile aceste, și să scrie apoi din început toate poruncile din protocolul de acuma, dar a botezaților numai pe o hârtie au scris, nefiindu-i protocol gata.

28. **Șpring** și **Ungureni**. P. Toma Cristian, are singelie. P. Petru Popovici, are singelie.

Protocolul cercularilor are, dară al bisericeii numai de vre-o câte-va foi au fost, li s'au poruncit ca să-și facă protocol.

29. **Bozu** și **Conța**. Cosma Moldovan, are sing.

Protocol cercula: nu le are deplin scrise, și al bisericeii nu este bun, pentru aceea i - se poruncesce ca să îplinească amândouă.

S'au lucrat în satul Șpring în luna lui 3 Iunie (22 Maiu) 1787, și poruncindu-se prin Preasfințitul tuturor preoților îndreptarea protoalelor, încă și aceasta s'au poruncit, Protop. Ioan ot Poiana, ca să cumpere hârtie și să facă fiesce-cui preot protocol, întru care să se silească tot preotul până la întoarcerea noastră toate rămase porunci, și în protocolul botezați, cununați și morți, după formulariul dat se așeze.

Gedeon Nichitici m. p.

Protop: *Ioan Dobrot*, ot Poiana m. p.

Protopopiatul Sas-Sebeşului. În Sas-Sebeş în luna lui Maiu, în 5 Iuniu (24 Maiu), anul Domnului 1787 s'au început lucrarea canonicescii visitații.

30. **Sas-Sebeş.** Prot. Avram Moga, are singelie. Popa Ioan Moga, are singelie. P. Ilie Moga, are sing.

Protocoloalele amëndouë au început, și au rămas nesëvërșite.

31. **Rëhëu.** P. Gavriil Cărpinișan, are singelie. P. Nicolae Mare, are singelie.

Protocolul bisericeii are deplin, dară al cercularelor numai cu oareși-care porunci scrise, pentru aceea i-s'au poruncit să împlinescă toate și să scrie în protocol.

Protocolul bisericeii scris până la Novembre 1786 l'au produsuluit și i-s'au poruncit ca să scrie cele rămase.

32. **Deal și Călnic cu Capolna.** P. Ioan Teodor, are singelie. P. Vasilie Negre, are singilie. P. German Rechebeu. Singelia i s'au lăut la tabla Aiudului.

Protocol: bisericeii are, dară al cercularelor nescriindu-l deplin, i-s'au poruncit să-l împlinescă cu scrierea poruncilor.

33. **Lamcherech.** P. Ioan Groza. P. Ioan Petrașcu.

Protocol: bisericeii nu l'au scris după formular, i-se poruncesce ca să-l facă după chipul însemnat, dară al poruncilor n'au.

34. **Saspuian de jos.** P. Opre Benna, are sing.
P. Avram Benna :

Protocolul bisericeii fiind afară de chipul
rânduie făcut, i-se poruncesce, ca să-l împli-
nească după chipul, și al cerculariului să-l
împlinească de tot.

35. **Pianu de sus.** P. Moise Dănilă, are singelie.
P. Avram Moise : P. Ioan Popa :

Protoc. bisericeii are, dară cerculariului
n'are deplin scris, fiind că protop. n'au trimis
porunci.

36. **Răchita, Strugariu cu Peterfaleu.** P. Ioan
Raica, are singelie. P. Ioan Popovici are singelie.

Protocolul bisericeii l'au scris fără rên-
duiala formulariului, și în protocolul cercula-
relor numai câte porunci având scrise, i-s'au
poruncit să facă alt protocol și să scrie toate
porunci.

37. **Vingard.** P. Ioan Micu, are testimoniu dela
rectificătoriu cumcă singelia a lui s'au luat la tablă.

Protocol : cercular : până la 1785 are,
așadară i-s'au poruncit să-l împlinească, și
protocolul bisericeii oare cât este pe o hârtie
are însemnat.

38. **Gârbo.** P. Vasilie Bunaciu, are singelie.

Protocoalele arătând, și nefind nici
unul, nici altul bine făcut, i-s'au poruncit
ca să le îndrepteze.

39. **Dalia.** P. Simeon Gherghin, are testimoniu dela . . . și Gib vicareș. P. Ioan Chris-Ban, are singelie.

Are amêndouë protocoalele, și poruncindu-i-se pentru protocolul cercularilor, ca să-l facă.

40. **Berghin** cu praedio **Secaș.** P. Georgie Nichita, are singelie.

Dară neavând nici un protocol cu porunci, ca să facă protocol, se opresce la arest o septămână la Sas-Sebeș.

41. **Mihailfalva.** P. Ioan Barna, are testimonie dela vica.

Protocoale n'are nici decum, arătând, că n'au căpătat porunci dela protopop, și fiind că la alți preoți au mers cerculariu, așadară până nu va scrie toate, în Sas-Sebeș va ședé.

42. **Heneifalëu.** P. Petru Cutean, are singelia.

43. **Totoi.** P. Mihail Moldovan, are singelia.

Protocolul cercularilor neavând, se opresce la Sas-Sebeș, până nu va scrie toate, și al bisericei se poruncesce să facă.

44. **Drombariu și Șoșpatac sau Șoușa.** P. Dimitrie Magde.

Protocoale amêndouë au adus, și fiindcă cela ce este de cerculare numai până la 1784 este scris, și al bisericei numai pe un conț era scris, așadară celui implinirea, și acestui bună întocmirea.

45. **Limba și Ciugud.** P. Pantelimon Popovici, are singelie.

Protocolul bisericeii are, și protocolul cercularilor neavând, i-se poruncesce ca să-l facă, și toate porunci să fie într'ênsul.

46. **Oarda de jos.** P. Ioan Coman, are singelie.

Protocolul cercularilor până la 1784 au avut scris, și al bisericeii numai pe o hârthie deosebi au avut, așadară i-s'au dat înainte cuviinciosă împlinirea amendurilor proto-coale.

47. **Felșu-Varadia.** P. Georgie Jibotan, are singelie. P. Șamuil Moldovan, are test.

Protocolul cercularilor numai încâtva l'au scris, li-se poruncesce să îplinească de tot.

48. **Ola-Herepe.** P. Petru Lobonț, are singelie.

Are amêndoue proto-coalele, dară ne-fiind al cercularilor deplin, i s'au poruncit să-l serie de tot.

49. **Demeter-Pataka.** P. Antonie Coman, are singelie.

Proto-coale n'are, pentru aceea i-s'au poruncit, ca să le facă.

50. **Alvinț, Borberek, Șebeșan.** P. Ioan Bena. P. Iacob Popovici. P. Șamuil Bente.

Acestor singeliile sunt la tabla Aiudu-lui, arată prin testimoniu D. Solgăbirău, din a. 1784 și în Maiu dată.

Protocele după rânduială nici unul n'are, li se poruncesce ca să le facă.

Protocolul cercularilor n'are, i-se poruncesce să-l facă, și al bisericeii are.

51. **Șebeșel.** P. Georgie Niegre, are singelie.

Protocolul de porunci până la 1784 are, pentru aceea, și acestui împlinirea, și protocolului bisericeii deplină facerea.

52. **Sasciori și Cacova.** P. Pavel Moga, are singelie. P. Moise Janco, are singelie.

Protocele au, ci nesăvârșite, li se poruncesce, ca să săvârșască.

53. **Laz.** P. Trifon Moga, are singelie.

Acestui au fost amândouă netrebuințioase, îi se poruncesce bună facerea lor.

54. **Tartaria.** P. Nicolae Popovici, are singelie.

Are slab protocol de cercularie, pentru aceea cu tărie li s'au poruncit să-l facă, al bisericeii au.

55. **Cioara.** P. Ioan Popovici, are singelie.

N'are nici un protocol, pentru aceea i-s'au poruncit, ca se facă protocele.

56. **Loman.** P. Opre Stan, are singelie.

Protocele are amândouă, dară pentru că al cerculariului numai până la anul 1784 au scris, s'au poruncit, ca și cele următoare porunci să scrie.

După sfârșitul lucrării acesteia tuturor înainte pușilor preoți prin Preasfințitul Domn Maria Sa Episcop li s'au poruncit, ca toți în scurtă vreme cele ce cu lenevia au trecut porunci și nu le-au scris,

să le sêvêrșască, și să le scrie, ca până la întoarcerea din visitație, să fie toți gata cu ele, și încă și cu protocoalele bisericesci să fie sorociți a scrie cele trebuincioase. Lângă care și sfatul cel archiepăstoresc dându-le, toate faptele rele a nu le face le-au oprit.

Sas-Șebeș, 5 Iunie (24 Maiu), 1787.

Gedeon Nichitici m. p.

Avram Moga m. p.,
protopop neunit în Sas-Șebeș.

Cernovici m. p.,
secretariu.

Protopopiatul Orăștiei, în Orăștia, 8 Iunie (27 Maiu), 1887 s'au început a lucra visitație canonicască.

57. **Orăștia.** Prot. Lazar Stef, are singelie. Popa Ioan Popovici, are singelie.

Protocolul cerculărelor are deplin, dară al bisericei încă n'au făcut, ci pe o hârtie scrie cei botezați.

58. **Turdaș.** P. Iosif Vlad, are singelie.

Protocoale are amêndouă, dară în protocolul cerculărelor n'au scris toate porunci, i-se poruncesce împlinirea.

59. **Pricaz.** Popa Mangoț, are singelie.

Proto: bisericei n'au adus, dară protocolul cerculărelor numai până 1785 are scris, pentru aceea este oprit în Orăștie la protopopul să îplinească.

60. **Al-Kenér** s'au **Jibot.**

61. **Balomir.** P. Georgie Oprüța, are singelie.

Proto: cercul. are până la 1787 luna lui Mart. așîșderea și proto. bisericei are,

dară nu după formular, pentru aceea i-se poruncesce întocmirea.

62. **Fel-Kenér** sau **Vinere**. P. Avram Curcesco, are singelie. P. Petru Nemeș, are singelie.

Protocol cercularilor au bine scris, și a bisericei n'au adus.

63. **Vaideiei**. P. Ioan Socol, are singelie. P. Ioan Petica, are singelie. Popa Adam Socol, supernumerar.

Protocoalele lor cu privilegiul focului celui întâmplătoriu la 12 Maiu, a. 1787, au ars.

64. **Romos**. Constantin Drăgan, n'au arătat singelia, spunând, cumcă au rămas la protop. Nestor din Orăștie, și acum nu se află, dară alți preoți mărturisesc, cumcă au avut. P. Adam Vaidaian, are singelie.

Nici un protocol au arătat, spunând cumcă fiind la Vaideiei la un scriitoriu au ars cu prilejul focului din Vaideiei, când au ars satul.

65. **Romoșel**. P. Toma Pop, are singelie. P. Ioan Pop, are singelie.

Protocolul cercularilor nefind deplin scris, i-s'au poruncit împlinirea, și al bisericei numai ce l'au început.

66. **Șebeșel și Glăjăria**. P. Ionașcu Popovici, are singelie. P. Petru Popovici, n'are singelie, ci capelan este.

Protocol al cercularilor până la 6 Ianuaru 1786 are scris, pentru aceea i-se poruncesce împlinirea.

67. **Castău**. P. Daniil Popovici, are singelie. P. Adam Popovici, are singelie.

Proto. cercular. numai până la 1785
au scris pentru aceea se opresce la protop.
în Orăștie ca se împlinescă tot prot.

68. **Berii.** P. Eliseiu Popovici are singelie. P. Ioan
Popovici, are singelie.

Proto. al cercularelor are până la 1786
13 Iuniu i-se poruncesce împlinirea.

69. **Sereca.** P. Ioan Michail, are singelie.

Protoco: cercu. numai până la 6 Ia-
nuariu a. 1786 este scris, i-se poruncesce,
să-l împlinescă, și protocolul bisericei având,
nu l'au făcut după formulariu, ci i-se po-
runcesce să-l facă.

70. **Benținț.** P. Ioan Mariș, are singelie.

Are protocol cercularelor deplin, și al
bisericei.

71. **Pischinț și Dialmar.** P. Ioan Bota, are sing.

Are protocol de tot al cercularelor și
al bisericei.

72. **Nagy-Denk.** P. Adam Bran, au fugit.

73. **Tamáspataka** sau **Tamásháza.**

74. **Martinești și Tormas.** P. David Avrănescu
are singelie.

N'are protoc. cercularelor.

75. **Kis-Denk.** Mihail Chidu, mort.

76. **Álsó-Város-Vise și Bucium.** P. Mihail Po-
povici, are singelie.

Numai până la 1785 și Septem. au
scris, așadară i-se poruncesce scrierea.

BIBLIOTECA
MITROPOLIEI
= 518

77. **Felsu-Város-Vize, Baia și Ludești.** P. Nicolau Sent. Joarna, are sing.

N'are nici un protocol scris, i-se poruncesce scrierea, fiindcă acum de curând s'au aședat paroch.

In Chitidiu, (10 Iuniu) 30 Maiu, 1787 s'a luat înainte lucrarea cercetărei canonesci.

78. **Bosoroci, Pocol și Vâlcele rele și Luncani.** P. Damian Popovici, are singelie. David Craiu are singelie. P. Toma Popovici, n'are singilie, ci testimonie și nu scie serie.

Protocolul cercul. n'are i-se poruncesce ca să-l facă, și al bisericei nu este scris, i-se poruncesce să-l scrie.

Notabene. Popa Georgie prevaricat, în Vâlcele-rele în potriua poruncilor slujesce.

79. **Kis-Oklos, Costești.** P. George Popovici.

Protoc. cercul. n'au scris nici cât, și nici al bisericei n'are, dară nici serie scie.

80. **Gânțaga și Covraci.** Popa Petru, a murit la 5 Maiu, 1787.

81. **Chitidiu.** Dumitru Popovici.

Protocolul cercularelor are bine scris, și al botezaților încă n'au început, dară protocol are.

82. **Olá-Brete, Jovalcele și Bățelari.** P. Mihail Roman are singelie. P. Samuil Janosca, are singelie. P. David Popovici are singelie dela noi, dară nu scie serie bine.

Protocoalele au arêtat, dară n'au scris.

83. **Grid.** P. Petru Danesco.

Protocoloalele n'are nici decum.

84. **Măgura și Loșcad sau Feledite.** P. Georgie Muntean, are singelie.

Protoc. cercular. are și al bisericei scris.

85. **Strigi-Sent-Georgie și Ohaba.** P. Stefan Popovici.

Prot. cerc. numai până la 1784 are scris, i-se poruncesce să scrie, și al bisericei are, dară n'au scris.

În Simeria, în 31 Maiu, 1787 prot. Orăștiei s'au lucrat canonicască visitație.

Nagi-Denk. NB. acest preot Adam Bran din locul acesta n'au venit înaintea noastră, fiindcă protop. din Orăștia ne-au spus, cumcă el la satul Corna, prot. Belgradului fără scirea noastră s'au mutat, pentru aceea se rânduiesce popa Moise din Valea-Sânt-Ohaba să slujască la satul Nagi-Denk până se va întoarce el îndărăt, sau se va face altă rânduială.

86. **Tamașpataca.** P. Lazar Popovici, are sing.

Protocolul cercularelor n'au protocoluit, și nici al bisericei, pentru aceea i-s'au poruncit ca să-l facă, și protop. Lazar cu privilegiul cetirei singiliei să-i cerceteze protocoloalele.

87. **Strigi-Secel.** P. Dimitrie Popovici, are sing.

Protoc. cercularelor până la 6 Iuniu 1786 are, și al bisericei n'are, i-se poruncesce ca să-l facă, bater au arătat pe două coale scris.

88. **Boldogfalva**. P. Ioan Popovici, are singelie.

Protocolul al cercul. are și al bisericei, dară nu formulariu, i-s'au poruncit îndreptarea să facă.

89. **Bêtrână și Tolgia**. P. Petru Magdoș, are singelie.

Fiind acum de curênd preoțit, n'are protoc. cercul. dară are al bisericei.

90. **Boldogfalva** sau **Simeria** și filia **Repaș**. P. Mihail Popovici, are singelie.

Protocolul cercul. au arêtat, și al bisericei acum au început.

91. **Sênt-Ohaba**. P. Moise Popovici.

Protocol. cercularelor n'are deplin, ci numai până la 1784 scris, i-se poruncesce să-l împlinească, bater nu scie scie, și al bisericei n'are protocol.

Cu sfêrșitul lucrărei acestia, tuturor preoților poruncindu-se prin Preasfințitul D. Episcop, ca protocoalele rânduite cu bună socoteală să le scie din vreme în vreme fără nici o întru rumpere poruncilor, așa și pe cei botezați, cununați și morți în protocol să-i însemneze, le-au dat și învățătura a sa archipăstorească pentru îndreptarea creștinilor a parochiilor lor. S'au dat în satul Simeria, în 31 Maiu, 1787. Protop. Orêștiei s'au sêvêrșit canonicăscă visitație.

Gedeon Nichitici m. p.

Lazar Ștef m. p.,
prot. ot Orêștie.

Cernovici m. p.,
secret.

Protopopiatul Huniadului. Anno 1787 în Hațeg în 14/3 Iunie 1787 s'au început lucrarea visitației canonicesci.

92. **Hațeg orașul milităresc.** Popa Vasilie, are singelie.

Protocol întru starea a sa are, dară numai vr'o câte-va porunci au scris într'ênsul, și al bisericei au avut, dară nu după formulariu, i-se poruncesce acela a-l împlini și acesta a-l face, după cum s'au poruncit.

93. **Felșu-Salaș-Patac.** P. Grigorie Popovici, are singelie.

Are protocol. cer. dară nici n'au scris toate poruncile într'ênsul, nici nu l'au facut după rânduială, și al bisericei n'are, fiind preot tinăr, i-se poruncesce să facă amêndouê.

94. **Alsó-Silvaș,** nu este popă, și le slugesce popa din Felșu-Nadașdia.

95. **Kis-Ohaba și Ciopeia.** P. Avram, are singelia.
Prot. cir. și al bisericei are.

96. **Baresti.** P. Vasilie Halmagi, singelie are.

Are protoc. cerc. dară nici n'au scris toate poruncile într'ênsul, nici nu l'au făcut după rânduială, și al bisericei n'are fiind paroch tinăr, i-se poruncesce să facă amêndouê.

97. **Nalaț-Vad și Borești, Secel, Sent-Péterfalva, Uciukfalva.** P. Adam Dobai, are singelie.

Pe niște coale au scris niște porunci, și acele fără rânduială, dară al bisericei n'au arêtat, i-se poruncesce, ca să facă amêndouê protocoale.

În Hunedoara în anul Domnului 1787 în luna lui Iunie în 4 zile s'au început lucrarea visitației canonicesci.

98. **Vaida-Hunad orașul**, sau **Hunedoară**. Prot. Petru Popovici, singelie are. P. Georgie Popovici, are singelie.

Protocol. cercul. are deplin scris și protocol. bisericeii are.

99. **Telec și Felsu Nadaj**, și **Hajdad**. P. Moise Popovici, are singelie. P. Zacharia Popovici, are sing.

Protoc. cercularelor numai până la 1760 au scris, și celelalte au lăsat.

100. **Alsó-Nadaj**. P. Petru Bolgoș, are singelie.

Protocolul cerc. are până Februarie 1786 scris, al bisericeii bater pe vr'o trei coale au avut scris, i-se poruncesce să facă.

101. **Strigi-Plopi și Bretea**. P. Ioan Popovici.

Protoc. cercular. având, numai până la 1787 au scris, și al bisericeii n'are.

102. **Nagy-Oklos**. P. Lazar Popovici, are sing.

Protoc. cerc. numai până la anul 1784 are scris, al bisericeii n'are.

103. **Maceu**. P. Pavel Cizmaș, are singelie.

N'are nici un protocol.

104. **Strei**, sau **Zekifalëu și Ruși Pusta-Calan**. Aicea nu este preot.

105. **Sent-Crai și Kis-Calan**. P. Crăciun.

Protocolul cer. are până la 1785 9 Noemvrie au scris, și al bisericeii n'are, i-se poruncesce să facă protocol.

106. **Batiz-Bacia și Tompa.** P. Pavel Novac, singelie are.

Protoc. cer. numai până la 1785 au scris, dară al bisericei nu l'au scris pe formulariu.

P. Stoica Lăpădat, are sing.

Proto. cer. până la 1786 și al bisericei numai pe două coale are, i-se poruncesce să facă protocol.

107 **Ghergeș și Popești.** Iosif Popovici, are sing.

Protoc. cercu. are numai până la anul 1786 au scris, fiind-că și protocol s'au gătat, pentru aceea i-se poruncesce ca să facă.

108. **Buitori Tamastelke cu Alșu-Pestiș.** P. Ioan Săcară, are singelie.

Protoc. cercul. numai până la anul 1786 are scris, și al bisericei în două coale scris, i-se poruncesce să-l facă deplin.

109. **Maghiaroș sau Monorëu și F. Racoș.** P. Mihai Popoviciu are sing.

Protoc. cercularelor are scris numai până la 1784 și al bisericei n'are numai pe două coale.

110. **Nandra-Valea.**

111. **Zlajd cu colibile sale.** P. Zacharia Munteanu, are singelie.

Protoc. cercularelor până la anul 1784 au scris, și al bisericei n'are nici cât, și precum se vede, nu scie scrie.

112. **Bozi, Groși și Ciulpezi.** P. George Popovici, are sing.

Protoc. cercularelor numai până la anul 1786 au scris, și al bisericei.

113. **Cerbel, Ulmi, Aranios cu Kis-Găunoasă.** Solom Serbu, are sing. Irimie Lăscuș, are singelie sub Nr. 251 confirmat protoc. hyrotonie.

114. **Boiu și Muncele mare și mic.** P. Georgie Popovici, are sing.

Protoc. cercularelor numai până la 1786 are protocol n'are, i-s'au poruncit să-l facă.

115. **Poiana Tomei și Merișor și Fereșd.** P. Georgie Popovici sing. are.

Protoc. cercular. numai până la 1787 are, și al bisericeii n'are, și se poruncesce, ca să-l facă.

116. **Socești și Petreni sau Bêtrâna.** Popa Vasilie, are singelie.

Protoc. cer. până la April 6 An. 1786 au scris, protoc. bisericeii n'are, i-se poruncesce să facă.

117. **Lelești cu Runcu mic și Cerișor.** P. Georgie Popovici, are sing.

Protoc. cer. până la 1784 au arătat, și protoc. bisericeii bater l'au arătat pe o coală, i-s'au poruncit să-l facă deplin.

118. **Runcu mare, Sohodol și Alun.** P. Spiridon Popovici, are sing.

Protocol. cercular până la 1784 au arătat, și bisericeii precum mai în sus.

119. **Bunila, Ruda, Plopi, Poiana Voini.** P. Ianoș Popovici, are sing.

Nota-bene: acesta cădând de pe cal, ș-o rupt mâna, este și batern, și următoriiu lui.

Proto. cer. numai la 1784 l'au scris, și proto. bisericeii n'are, i-se poruncesce ca să facă.

120. **Goleși, Vălari și Hozdo.** P. Zacharie Popovici n'are singelie.

Și nici un protocol are, este tinăr și nu scie scie.

121. **Lingina și Kirai-bania.** P. David Popovici, are singelie. Protocolul cercula. numai la 1786 are și al bisericeii are.

122. **Gelari.** P. Ioan Rad.

Protoc. a cer. numai la 1784 are, și al bisericeii are.

123. **Cinciș-Cernea.** P. Mihail Popovici, are sing.

Proto. cer. la 1784 au scris, și al bisericeii numai pe o legătură de hârt. au făcut i-se poruncesce să-l facă.

A-o 1787 die 20/9 Iunie în Deva s'au luat înaintea lucrarea a visitații canonicesci.

124. **Dedaci sau Biscare și Șarfalău sau Șeulessi.** P. Andreiu Munteanu, are singelia.

Protocolul cercularelor are, dar numai de aicea și de acolo fără rënd oare câte-va porunci au scris, și al bisericeii numai pe niște hârtie are scris, i-se poruncesce să facă.

125. **Sent-Andraș și filia Sent-Halma.** P. Mihail Radovici, n'are singelia, ci spune, că este la Hondol Vi-careșu.

Protocol cer. n'are scris tot, ci numai oare-câte porunci, și al bisericeii are.

În Dobra, a. 1787, 21/10 Iunie, 1787. În protopopiatul Dobri s'au luat înnainte lucrarea canonicască.

131. **Roscani și Michaești.** Prot. Ianoș Nagi, are singelie, P. Andrei Mircea, are singelie.

Protocolul circular. n'are, și al bisericei pe vr'o trei foe au scris rău, i-s'au pōruncit să facă proto :

132. **Saliste și Panc.** P. Georgie Petruț.

Acesta fiind acum preoțit, încă n'au putut face protoale.

133. **Felșu-Lapuș.** P. Georgie Popovici, are sing.

Protocolul circularilor și al bisericei n'are.

134. **Alșo-Lapoș.** P. Ioan Popovici, are singelie.

Protoc : cir. și al bisericei n'are.

135. **Cojești, Bastea-Holdea.** P. Ioan Dorpi, are singelie.

Protocolul cercularilor și al bisericii n'are.

136. **Tisa.** P. Ioan Furdui, are singelie.

Protocolul circularilor și al bisericei n'are.

137. **Teiu.** P. Georgie Lassu, are singelie.

Protocolul cercularilor și al bisericei n'are.

138. **Dobra, Abucea și Gura-Dobri.** P. Georgiu Ciutor, are sing. P. Iosif Nemeș, are singel.

Proto : cir. are numai oare căte, fiindcă protop. ne dândule toate, n'au putut serie și al bisericii au.

139. **Făgețel și Strigonea.** P. Georgiu Jancovici.

Fiind de acum preoțit n'au făcut încă protocoale i-se poruncesc să facă.

140. **Stănțești-Ohaba, Rădulești.** Popa Georgie Popovici din Gioagiu de sus este rânduie aicea au fost venit, și s'au dus.

141. **Lăpujneac.** P. Mașteiu Romanovici, are sing.

Au arătat protoc. circ. și numai pentru sărbători are . . scris și al bisericeii n'are.

142. **Burznic.** P. Ioan Popovici este betea.

143. **Săcămaș** n'are par. și slugescce cel din Burznic.

144. **Leșnic și Dumbravița.** P. Mihai Toma, are singelia.

Proto. circ. are, numai nu l'au scris de tot, și al bisericeii n'are.

145. **Fintoag și Lasseu.** P. Petru Blidariu, are singel.

Fiind nou preoțit, pentru aceea n'au scris.

Arătând toți, că protop. nu le-au înscințat poruncile ca să le scrie.

După aceasta fiind întrebați preoții cei mai însemnați pentru ce n'au scris protocoale cercularelor și a bisericeii, au răspuns, că batăr unele porunci le-ar fi arătat, dară să le scrie nu le-au dat, pentru aceea, spuind preoților, cumcă din Ilia li-se va rânduie un preot, dela care vor primie toate poruncile și așa se le scrie deplin, precum stau; și după aceea luându-le toate cerculare dela protopop, s'au îngăduie preoților a merge acasă cu sfatul nostru.

S'au dat precum mai sus.

Gedeon Nichitici m. p.

Iosif Simzian m. p.,
protopop neunit ot Trestia.

Cernovici m. p.,
secret.

În orașul Ilia, 11/22 Iunie, 1787, s'au luat înainte lucrarea vizitații canonicești.

146. **Ilia.** P. Ioan Draia, are singelie.

Protocol are, dară nu l'au scris, pentru că protopopul nu le-au poruncit să serie, dar protocolul bisericeii are.

147. **Bacifaleu** cu filia **Cuieș.** Georgiu Popoviciu are singelie.

N'are nici un protocol, după cum este poruncă.

148. **Gothata** și filia **Uleș.** P. Toader Ciorogariu, are singelie.

N'are nici un protocol, i-s'au poruncit ca să facă.

149. **Gura-Sadului.** P. Ioan Jor, are singelie.
P. Georgie Mercan, are singelie.

Are protocol, numai este nescris, și al bisericeii n'are, i-se poruncesce să facă.

150. **Chimpeni.** P. Iosif Olar.

N'are protocoale, i-s'au poruncit să facă.

151. **Camerzenești, Boiu de sus, Coja.** P. Petru Popovici, are singelie.

În protocol numai sărbătorile au însemnat, dară alte n'au avut circulare, și al bisericeii n'are.

152. **Boiu de jos și Certezu-Danulesci.** P. Constantin Pop, are singelie.

Protocoale n'are, i-se poruncesce să facă amândouă.

153. **Runcșor și Vica.** P. Moise Ignat, are singelie.

Protocol nescris are, și bisericeii n'are.

154. **Brădățel.**
155. **Godinesti.** P. Teodor Brete, are singelie.
Protocol are, dar nu l'au scris.
156. **Tătărești.** P. Iosif Popovici.
Fiind preot nou, nu l'au făcut încă deplin.
157. **Burjuc.** P. Georgie Băsca, are singelie.
Nimic n'are scris în protocol.
158. **Glod cu Gileș.** P. Nicolae Popovici, are sing.
Protocol are, dar nu e scris.
159. **Zam.** P. Constandin Popovici, are singelie.
Protocol n'au scris.
160. **Micănești-Pogănel.** P. Pascu Popovici are singelie.
Protocol n'are ca și alți preoți nici unul.
161. **Almașel și filia Pogănești.** Paroch nu este, dar cel dela Micănești slujesce.
162. **Cerbia.** } Și aici slujesce cel din Al-
163. **Almaș-Seliste.** } mășel.

După aceasta, fiind preoții aicea însemnați de rënd întrebați, pentru ce n'au scris în protocele poruncile cele trimise dela noi întru asemnarea preaînaltelor rëndueli venite, au răspuns, cumcă protopopul Iacob din Roșcani la Soboare numai ce le-au cetit, dară de scris nimic nu le-au đis, fără cât poruncile de praznici, cei ce se sêrbesc ne-au dat, și al bisericilor esemplarul pentru botezați și cununați și morți l'au prescriș. Pentru aceea, fiindcă noi drept poruncă preaînaltă i-am fost poruncit mai de multe ori, adecă protopop Iacob ca să poruncească preoți-

lor a scrie toate poruncile numite — dintru care trebuia cunoasce porunca împăratului și a noastră, și neavându-le scrise pentru îndreptare ar putea urma mare vătămăre preabunei rândueli, și apoi cinului preoțesc, dară încă și aceasta vedând noi, că numitul protopop aceste sluşbi mai tare și pentru băternețele lui și boală, care are, n'au putut împlini, drept aceea pe mai bună ușurare baternelor lui pe numitul protopop din diregătoria protopopească l'am pus jos, cu titulușul seu rămâind, și spre mai bună împlinirea poruncilor împărătesci, și împlinirea îndreptărilor noastre archieresci și a protopopiatului, pe cucernicul Iosif Nemeș, parochul Dobri în locul numitului protopop l'am numit V. protopop, și toată diregătoria protopopească l-am dat înaintea Protop. Dobri, ca se-o poarte, carele întru toate fără lene să fie ascultătoriu, și s'au poruncit tuturor preoților ca dela numitul V. protopop Iosif să scrie toate poruncile dela noi date... și celelalte de acum următoare, și oameni pentru țidule de cununie să-i îndrepteze preoții la acest Vice-protopop, și Ei preoții să fie ascultători intru toate. S'au dat precum mai sus.

Gedeon Nichitici m. p.

Iosif Simzian m. p.,
protopop neunit ot. Trestia.

Cernovici m. p.,
secretar.

*În Hondol in 14/25 Iunie 1787 s'au început lucrarea
visitații canonicesci.*

164. **Hondol.** Protopop Ioan Popovici, are sing.

165. **Secheres-Baia.** P. Ioan Dudaș, are singelie.
Au amândouă protocoale estras scrise.

166. **Certez.** P. Adam Crainic, are singelie.

Protocolul bisericeii are, și al circularelor numai până la anno 1785 are scris, i s'a poruncit ca să scrie.

167. **Toplița și Bohold.** P. Ioan Petrovici, are singelie.

Protocolul cir. are scris cu sêvêrșitul 1786 și al bisericeii are numai fără rënd scris.

168. **Nevoesfalva și Fizeș.** Aicia nu este preot și vacanția.

169. **Checichedaga și Stoianasa.** P. Ioan Popovici, are singelie.

Protocol circularelor are până la 1786 și aicia numai predislovie praznici este scris, dară prazn. nu sunt, și al bisericeii n'are scris.

170. **Burianfalva.** Nu este paroch, și este vacanția.

171. **Maroș-Șoimoș.** Nu este preot, ci vacanția cu moartea preotului s'a făcut.

172. **Haro.** P. Georgie Moise.

Protoc. bisericeii are, dară trebuesce îndreptat, și a circul. are 1787 dar: câteva întregi, câteva extract.

173. **Berecseu, sau Bêrsău.**

174. **Varmaga, și Nagi-Ag.** P. Grigorie Marco, n'are singelie, ci paçoș.

Are protoc. bisericeii scris, și circularelor n'are.

175. **Ban-Pataca** și **Kemina**. P. Ioan Solomon, are singelie.

Protocolul circularelor are scris deplin și a bisericii are scris.

176. **Aran** sau **Uroi** și **Carpiniș** sau **Gertianos**. P. Solomon Irinca.

Protocolul circularelor are scris pe toate, și a bisericii are.

177. **Nagi-Rapold**. P. Aron Popovici.

Protocolul circularelor are scris și a bisericii are.

178. **Kis-Rapold**. P. Constandin Popovici, are singelie.

Are protoc. bisericii, și a circularelor are scrise.

179. **Babolna**. P. Georgiu Sebeșan, are singelie.

Protocolul circularelor are scris de tot, și a bisericii are.

180. **Folt** și **Filial Boi**. P. Michail Popovici, are singelie.

Protocolul circularelor are scris, și a bisericii are scris numai puțințel, fiind de curând preoțit.

181. **Al-Giogi**. P. Stefan Stef, are singelie.

Protocolul circularelor are scris, și a bisericii numai pe vr'o trei foi are scris.

182. **Homorod**. P. Solomon Popovici, are singelie. Nicolau Popovici, are singelie.

Protocol. circularelor are scris, și a bisericii are scris dară nu după formulariu, i-s'au poruncit împlinirea.

183. **Bocaința.** P. Teodor Filip, are sing.
Protocol. circula. are scris, și a bisericei
așișderea.
184. **Bocai.** P. Petru Rus, are sing.
Protocol circularelor n'are, fiind de a-
cum la parochie aședat, și a bisericii are
numai pe hârtie slobodă.
185. **Bulbuc.**
186. **Ñiarmezõ.** P. Chirilă Popovici, are singelie.
Protocolul circul. are, și a bisericii.
187. **Bozeș.** P. Avram Caliman. Este beteağ.
188. **Renget.** P. Lazar Stoica, are sin. P. Iosif
Huț, are singel. și este supernumerar.
Protocol. circularelor are și a bisericii
are scris, dară nu după formular.
189. **Mada.** P. Avram Crainic, are sing.
Protocolul circular. are până la 9 Maiu
1787 și a bisericii scris.
190. **Balșa.** P. Adam Savu, are singelie.
Protocolul circularelor are și a bise-
ricii așișderea.
191. **Porcura și Boea.** P. Solomon Tobiasș, are
singelie.
Protocolul circularelor numai până la
1786 are scris, și a bisericii are scris dară
cu greșală.
192. **Kis-Almaș.** P. Ioan Nan, are singelie.
Protocolul circularelor până la 1786
are scris și a bisericii are.

193. **Poiana și Techereu.** P. Georgie Gavrilă, are singelie. P. Avram Stancu, are singelie. P. Ioan Avram, are singelie supernumerar.

Protocolul circularelor are, și a bisericii are.

194. **Nagi-Almaș.** P. Ioan Niculescu, are sing. Stefan Pop, are singelie.

Protocolul circularelor are și a bisericii așîșderea.

195. **Kezep-Almaș, și Nadasdia.** P. Opriș Ioan, are singelie.

Protocolul circul. are, și a bisericii n'are.

196. **Cib și Glod.** P. Petru Popovici, are singelie, Teodor Olie, are singelie.

Protocolul circularelor are și a bisericii așîșderea are.

197. **Cicmeu.** Nu este preot ci vacanția; fiindcă după poruncă la a: 1786 supt Nr. 144 protocolului chirotonit Ioan Avramovici supernumerar din Poiana nu s'au mutat încoace.

Supt lucrarea aceasta între protocele circularicești s'au aflat unele deplin scrise, altele numai extractive au avut scris porunci, pentru aceea înaintea tuturor preoților și proto. locului s'au poruncit, ca de acum înainte toate poruncile așa să scrie, ca nici un cuvânt să rămâe dintrênse, așa și iscalitura în sfârșitul poruncii cea episcopască să așede, și proto. bisericii după formular să scrie; lângă care se poruncesce tuturor supernumerarilor, cari sunt rânduți la parochii vacante să se mute până în 10 zile, almintrenea de fiesce-care parochie îi va urma, și

aşa sfătuindu-se tutor preoți prot. Prea. D. Episcop spre buna ascultarea și supunerea portuncilor tuturor.

S'au dat precum mai sus.

Gedeon Nichitici m. p.

Ioan Popovici, P. Vicariș.

Cernovici m. p.,
secretariu.

Protopopiatul Trestii s'au luat lucrarea aceasta în 27/16 Iunie a. 1787 în visitație canonicască.

198. **Trestie.** Protop. Iosif Simziana, are singelie. P. Petru Simziana, are singelie.

Protocolul circularelor are deplin și a biserici așisderea.

199. **Hertegani.** P. Solomon Popovici. P. Dănilă Popovici, are întărirea.

Protocolul circularelor are cu sêvêrsitul Septembre 1786 scris, și a bisericii.

200. **Crăciunesti, Erminda și Pesterea.** P. Nicolae Munteanu, are singelie. P. Daniil Popovici, are sing.

Acest dintr'untăi n'are protocol, și al doilea au arêtat cumcă la dascălul este.

201. **București.** P. Ioan Tiu, are singelie. P. Opre Petru, are singelie. P. Ioan Popovici.

Are protocol circular. până la 3 Dec. anul 1786 scris, și a bisericii are.

202. **Criștor și Zdrapțeni.** P. Daniil Popovici, are singelie. P. Gabor Nemeș, are singelie.

Protocolul circularelor are scris.

203. **Stanija.** P. Iosif Crăciun, are întărirea.
Protocolul circularelor n'are, fiind că nu scie scie, lipsa este să meargă la o scoală.
204. **Burcesti.** P. Adam Popovici, are întărirea.
Protocolul circularelor are până Decembrie anul 1786 numai jumătate are scris, și a bisericeii n'are —
205. **Blăjeni.** P. Ioan Ciocan.
Protocolul celor porunci are cu săvârșitul anului 1786, ear protocolul celor botezați și cununați, asemenea și celor morți n'are.
206. **Michăleni.** P. Michaiu Bucur, are singelie.
Protocolul circularelor are numai cu anul acesta scris, și a botezaților n'are, nici după formulariul scris.
207. **Valea Bradului.** Au murit preotul Ioan Popovici la 8 Febr. 1787.
208. **Brad.**
209. **Alșo - Luncoiu, Scroafa și Felșu - Luncoiu.** P. Solomon Cioclean, are singelie.
Protocolul circularărelor are și a bisericeii are scris.
210. **Baița, Kalimanesti, Saliste și Căinel.** Popa Daniil Popovici are singelie.
Protocolul circularelor numai până la 1783 au scris, și a bisericilor are scrise după formulariul.
211. **Curechi.** P. Ioan Popovici, are singelie.
Protocolul circularelor n'are, ci este la scris, și a bisericeii numai pe două foi.

212. **Suliget.** P. Petru Avram, are singelie.

Fiind el acum de curênd aicia pus, n'are deplin scris și a bisericii așișderea.

213. **Fornadia și Cainel.** P. Dumitru Crișan, are singelie.

Protocolul circulelor numai n'are deplin scris, și a bisericii numai pe vr'o două foie au scris.

214. **Vălișoara și Selistioara.** P. Adam Popovici, are singelie.

Protocolul circularilor numai până la anul 1783 are scris, și a bisericii n'are nici cât.

215. **Bărești și Luncșoară.** P. Teodor Popovici, are singelie.

Protocolul circularilor n'are nici cât, și a bisericii numai pe două foie are scris.

Fiindcă popa Nicola Muntean din Crăciunești, popa Adam Popovici din Vălișoara, P. Iosif Crăciun din Stanija, Popa Teodor Popovici din Bărești cu privilegiul visitații n'au avut protocelele scrise; și batăr Preacușer. Protop. Iosif le ar fi poruncit să scrie, ei n'au știut să arete pricina acestei leneviri, pentru aceea fiind dați sub judecata aicia strênsul sobor, carele luând în socoteală această neascultare au judecat acestor trei preoți pedeapsă trupească, adecă cu bețe, și lui Popa Nicolae Muntean în locul acestei pedepsi i-s'au dat canon 50 de mêtanii, cu aceasta poruncă, ca până în două luni să-și scrie în protocol toate poruncile, și a bisericii protocol după formulariu să facă, almintrenea nearêtând aceasta ascultare și lipsirea de parochie pe unii ca acestia va urma. Și altor s'au spus, care n'au avut deplin scrise

până în vremea aceasta poruncile se le împlinescă, că și dênșii vor trage pedeapsă, și așa tuturor în obște preste aceasta li-s'au poruncit, ca supt mare pedeapsă se nu fie slobođi la birturi a umbla, ca și pentru aceasta încă mai mare și neștearsă pedeapsă vor avea. Lângă care li-s'au dat și sfatul archieresc, ca să-și poarte cinstea a sa tot preotul după rânduială a sa și datoria preotească totdeauna, împlini se fie gata.

Gedeon Nichitici m. p.

Iosif Simzian,
prot. neunit ot Trestia.

Dimitru Cernovici m. p.

Gabriil Neamț.
P. Cristior.

216. **Sisca și Brașov.** P. Solomon Popovici, are singelie.

Protocolul circularelor până la 3 Decembre 1786 are scris, și a bisericei n'are.

217. **Maroș-Bretea.** P. Nicola Stoianovici, are întărirea.

Protocolul circularelor numai puțintel are scris, dară a bisericii are.

218. **Boz sau Buzu și Cernavița.** P. Ioan Moise.

Protocolul circularelor are până la 1786 scris, și a botezaților are după formulariu.

În Cebea s'au luat înainte lucrarea visitații cei canonicești în 29/18 Iuniu, 1787.

219. **Brad.** P. Samuil Popovici are singelie. P. Daniil Popovici, are singelie.

Protocolul circularelor are dară numai până 1786 scris, și a botezaților nefiind bine scris, i-s'au poruncit să-l facă bine.

220. **Țerețel și filia Ruda.** P. Michai Gal, are singelie.

Protocolul circularelor până 5 Noiembrie 1785 are scris, și a bisericii n'are scris.

221. **Vaca și Potingani.** P. George Popovici, are sing.

Protocolul circularelor numai până 19 Noemb. 1785 are scris, dară a bisericii numai unde și unde l'au scris fără rënd.

222. **Juncu.** P. Ioan Michailă, are singelie.

Protocolul circularelor are scris, dară nu toate porunci, pentru că nu scie scrie, pentru acea și protocolul bisericii n'are.

223. **Tomnatec.** P. Ioan Mihuț, are singelie.

Protocolul circularelor n'are dîcînd, că l'au dat la un diac, sê-l scrie, și diacul nu se află acum acasă, s'au poruncit protopopului cercetarea.

224. **Buljești.** P. Toader Jurj, are singel.

Protocolul cir. n'are, dîcînd că l'au dat dascălului, ca sê-l scrie, și el încă n'au scris.

225. **Uibarești și Ribîța.** P. Avram Mateiu, are singelie. Petru Budoș, are sin.

Proto. cir. numai până la 1786 au scris. Proto. cir. numai puțintel are scris, și a bisericii nu au scris.

226. **Ribiciora și Grohot.** P. Ianoș Roman, are singelie.

Protocoalele cir. n'are nici decât, și a bisericii n'are.

227. **Cebe și Caraciu.** P. Ioan Mariș, are sin.
P. Michail Jurj, are singel.
Protoc. cir. are, și și celor botezați.
228. **Mestecan.** Teodor Lazarescu are întărirea.
Protoc. n'are, pentru că fiind numai
acum aședat.
229. **Rișca.** P. Toma Oanca, are singelie.
Protoc. cir. n'are fiind numai de acum
aședat.
230. **Bertin și Carast.** P. Petru Morar, are sin.
Protoc. cir. n'au produsuluit, și a bi-
sericii are, dară nu scris, i-se poruncescă ca
să-l facă.
231. **Tătăresti și Prihodesti.** Aicia slujesce Popa
din Halmagiu din Eparchia Aradului, fiind de demult
așa obicinuit.
232. **Kereș - Baia și Lunani.** P. Popa Lazar
Forcaș are singelie.
Protoc. bis. are. Protoc. cir. până și
sfârșitul anului 1786 are scris.
233. **Furcsoara și Dialacuta.** P. Georgie Luncan
din Brad era mai nainte acolo orânduie.
Nevrând acesta dela Brad a veni aicia
au slujit P. dela Baresti.
234. **Vorța și Domesti.** P. Nicolae Popovici, nou
sfințit.
235. **Valea lungă și Sârbi.** P. Vasile Șuciu.
236. **Ternava.** Nu este preot.
237. **Branisca.** Nu este preot.

238. **Dialu mare.** Michaiu Orşa.

Prot. cir. la 1786 14 Sept. are scris,
şi a bisericii nu este bun.

După lucrarea aceasta, fiindcă multe protocoale s'au aflat cu lipsa, pentru acea s'au poruncit tuturor preoţilor, ca cei ce n'au avut protocoale, să le facă şi să le scrie, şi ceia ce n'au scris toate poruncile, să le împlinescă cu scrierea, precum şi al bisericii protoc. al avea, şi după formular a-l scrie, lângă care şi învăătura archiepiscopărească dela Preaosfinţitul primind şi sfătuindu-se, ca să se păzască de toate felii fapte scandaloase, şi în birturi să nu umble, pentru că ceia ce ar călca poruncile, şi nu vor împlini cele lipsite, vor căpăta pedeapsa. S'au dat precum mai sus în Cebea.

Iosif Simzian, *Gedeon Nichitici* m. p.
prot. neunit ot. Trestia.

*În protopopiatul Abrudului s'au luat înainte viziţie
canonicească în 21 Iunie, 1787.*

239. **Abrud, Baia Cornea, Ver-Patac.** Protopopul Iosif Adamovici are singelie. P. Petru Simuţ, are singelie. Petru Dib, are singelie.

Protocolul are circularele până 17 Decembrie 1786 scris, şi a bisericii are scris, dară protocol scris nou.

Protocolul circularelor n'are, şi a bisericii numai pe o foaie are scris.

240. **Abrudfalva.** P. Nicolae Huţ, are singelie.

Protocolul circularelor are toate poruncile afară de sărbători scrise şi a bisericii are.

P. Genadie. Protocolul circularelor n'are nici decât, și a bisericii așisderea.

P. Ioan Moldovan. Proto. cir. n'are, dară a bisericii numai pe vro trei coale are scris.

241. **Cărpăniș.**

242. **Bucium cu satele lui.** P. Ioan Dobra, are singel.

Protoc. cir. are scris, și a botezaților are scris. P. Ioan Popovici cel tinăr, are sin.

Proto. cir. are și a bisericii are.

243. **N. Roșia.** P. Eremie Horcea, are singel.

Protoc. cir. n'are și a bisericii n'are.

244. **Topánfalva cu crângurile sale.** P. Popa Mucia Petru. P. Ioan Popovici, are sing.

Protoc. cir. până 26 Aprile 1787 are circularelor.

Danilă Novață Protoc. botezaților n'are cum trebue.

P. Avram Sicoaie, are singilie. Protoc. cir. n'are scris și proto. bisericii are rău scris.

Avram Fordui. George Nariță, supernumerar are sin.

Batern. Ioan Corcheș, are singilie, paroch este aicia.

Protoc. cir. cu ceialalți au arătat.

245. **Bistra.** P. George Gligor, are singilie. P. George Bistrai, are singilie.

Protoc. cir. n'au scris.

246. **Nagi-Aranioș.** P. Grigorie Coroi, nemestnic, are singilie.

Protoc. cir. are, dară nu este de tot scris, și a bisericii are.

P. Angel Dobrai, are singel. Protoc. cir. are, dară a bisericii n'are.

P. Ioan Man, au venit. Protoc. cir. n'are, și a bisericii nu este după rânduială.

P. Petru Burs, are singilie. Fiind de curênd preoțit, n'are protocol.

P. Georgie Man, au venit. Proto. cir. n'are, și a bisericii este numai pe două foi.

P. Ioan Precup, are singel. Protoc. cir. n'are, și a bisericii n'are.

P. Michail Popovici. Protoc. cir. n'are și a bisericii n'are.

247. **Kis-Aranioș** sau **Vidra**. P. Dumitru Kerde, are singel. P. Samuil Luch, n'au venit. Dimitrie Man, n'au venit, are sing.

P. Iacob Luch, n'au venit. P. Teodor Narață, are singilie. Fiind de curênd preoțit, n'are protocol.

Nici unul dintre aceștia nu știu scrie, ci au dat la alții să le scrie.

248. **Lupșa**. P. Petru Luca, n'au venit, și ȳic că este beteag. P. Ioan Nandra. P. Ioan Luca și P. Petru Luca betegi sunt. P. Constantin Baciu.

Protoc. cir. n'are deplin scris, și a botezaților nu este după rânduială.

249. **Muncel** și **Sortoș**. P. Ioan Morar, are sing. Protoc. cir. n'are, și nici a scrie scie.

250. **Brăjesti**. P. Teodor Suci, au murit. Este vacanția.

251. **Ofenbaia** și **Ciora**. P. Zacharia Sabo, acum se află acolo așa, de care n'a fost mai înainte în conșcrip. și n'au venit.

252. **După peatra.** P. David Pasc, are singelie.
P. Vasilie David, are singelie.

253. **Felșu-Solciva.** P. George Macarie.

Nici protocol are, nici singelia au arătat.

254. **Alșo-Solciva.** P. Lup Crăciun, are singelie.

Protocolul circularilor are scris până
1785 Februarie și a bisericii n'are.

În Zlatna s'au luat înainte visitație canonică
în 24 Iunie, 1787.

255. **Zlatna.** P. Nicolae Popovici, are singelie.

Protocolul circularilor n'are, și a bise-
ricii n'au avut.

P. Ioan Boncuț, are singelie.

Protocolul bisericii are.

P. Michail Truncesc are singelie, care este lângă
biserica trêmpoierilor în Zalatna.

Protocolul circularilor n'are, dară a
bisericii are.

P. Nicolae Truncesc, are singelie, ca ajutoriu.

Protocolul circularilor n'are, și a bi-
sericii așisderea.

P. Apostol Simenic, are singelie.

Protocolul circularilor n'are și a bise-
ricii așisderea.

256. **Petroșeni și Galați.** Popa Crăciun, are sing.

Fiind de curênd așeșat aicia, n'are protocol.

Popa George Popovici, are singel.

Protocolul cir. și a bisericii n'are.

257. **Feneș.** P. Petru Chimpean, are singelie.
P. Ionaș Popovici, prevaricant.

Protocolul circularelor n'are, și a bisericii așisderea.

258. **Ampoi-Presaca.** P. Teodor Rus.

Protocolul circularelor și a bisericii n'are.

După sfârșitul lucrării acesteia, fiind că s'au aflat, cumcă preoții mai sus numiți n'au scris protocoalele sale pentru poruncile cele date, și nici a bisericii, pentru aceea s'au poruncit în fața preacucer. protopop Iosif tuturor preoților, ca până în două luni să-și facă protocoalele sale, adecă poruncilor și protoc. botezaților, cununăților și morților. Almintrenea supt pedeapsă vor cădea, lângă care dându-le sfatul seu archieresc, ca să-și poarte viața a sa cu cinste, și să-și sfătuiască pe oameni, ca să-și supue capul seu supt toată ascultarea Preaînaltului Împărat, și celor ce s'au aședat puterilor, încă și aceasta sfātuindu-i, ca să-și îndrepteze oamenii spre toată dașdia cea Preaînaltă Împărătească, și așa făcând ascultarea aceasta, dela Dumneșeu vor avea ajutoriu, dela noi blagoslovenia, și dela domni mila.

S'au dat precum mai sus.

Gedeon Nichitici m. p.

Iosif Adamovici m. p.,
protopop neunit.

Cernovici m. p.

Popa *Petru Câmpeanu* din Feneș,
nameznic.

Protopresbiteratul Bělgradului. Sau luat înainte lucrarea visitațiunei canonicesci în $\frac{7 \text{ Iuliu}}{26 \text{ Iunie}}$ 1787 în M.-Igen.

259. **Mindsănt și Benedic.** Popa Ioan Cașu, are sing.

Protocolul circularelor n'are, și al bisericeii are. Așa arată, cumcă mai multă hârtie n'au aflat, ca să facă și protocolul circularilor.

260. **Poiana și Găureni.** Popa Samuel Popovici ne arată nici singelia, nici dalterie; pentru aceea se opresce de patrafir și aceasta s'au poruncit și protopopului, ca să privegheze și să poarte grije popa din Meties la parochia aceasta.

Protocolul cercularilor n'are pentru neajungerea hârtiilor, dară al bisericeii are.

261. **Metiaș.** Popa Simion Bucur are singelie.

Protocolul cereularilor n'are, pentru pricina arătată mai sus și a bisericeii are.

262. **Totfalău.** P. Ioan Popovici sau Țiban are singelie.

Protocolul circularilor n'are din pricinele numite și a bisericeii are.

263. **Ampoița** sau **Ampoi.** Popa Zaharie German are întărire.

Protocolul circularilor n'are din pricina numită și a bisericeii are.

264. **Șard.** Popa Petru Pecurariu are singelie, popa Petru Popovici supernumerariu are singelie.

Protocolul circularilor n'are din pricina numită și a bisericeii are.

265. **M.-Igen.** Popa Ioan Dobou are singelie.

Protocolul circularilor n'are, pentru numita pricină și a bisericeii are.

266. **Igen-Patac.** Popa Avram Toma.

267. **Țelna.** Popa Grigorie Popovici are sing.
Protocolul circularilor n'are precum și
alți, ear al bisericeii are.

268. **M.-Boros-Bocsard și Oláh-Boros-Bocsard.**
Popa Isidor Popovici are singelie, popa Ioan Popovici
ajutoriu părintelui seu.

Protocolul circularilor n'are precum și
alți, dar al bisericeii are.

269. **Kiraly-Pataca și Tibru.** Popa Simion Po-
povici are întărirea.

Protocolul circularilor n'are din acea
pricină, dar al bisericeii este.

270. **Cricău.** Popa Ciril Popovici are singelie.
Protocolul circularilor n'are, din ară-
tata pricină și a bisericeii are.

Având numiții preoți protocoalele bisericeilor;
circularilor earăși pentru aceea ne-având pentru că
hârtie n'au putut căpăta să cumpere, așa dară îna-
intea protopopului Mihail Devai s'au poruncit tutu-
ror preoților, ca și protocolul circularilor să-și facă
cât de curând. Lângă care și învățatură numiții pre-
oți primind archipăstorească, ca să-și poarte toți vieța
a sa cu cinste și pe creștini sei se-i învețe întru bună
lege și încă și sărbătorile cele poruncite să le prăs-
nuiască, întru care totdeauna vor fi datori a slugi li-
turgia și în celelalte zile, așa să urmeze, precum s'au
poruncit prin circulariu. Și așa făgăduindu-se toți
spre aceasta ascultarea cu blagosloveniă archierească
s'au dus la parochiile sale. S'au dat precum mai sus.

Gedeon Nichitici m. p.

Mihail Devai m. p., Ioan Popovicu m. p.,
protopopul neunit al Bělgradului. parochul Boros-Bucerdei.

Cernovici m. p.

*În Belgrad în 28 Iunie 1787 s'au început lucrarea
visitațiunei canonicesci.*

271. **Belgrad oraș.** Protopopul Mihail Devai are singelie, popa Ioan Balint.

Protocolul circularilor are, dară nu deplin și a bisericei încă are. Are amêndoauă protocoale.

272. **Maierii Belgradului.** Popa Nicolae Ciață, nameznic are singelie. Popa Nicolae Georgevici are singelie.

Protocolul bisericei are, așa și a circularilor.

273. **Acmar.** Popa Toma Balasi are singelie și protocolul bisericei are, dară al circularilor n'au avut, i s'au poruncesce facerea.

NB. Aci lipsesce o foaie; după care întrerumpere urmează continuarea:

... tuturor domnilor posesorilor sei și așa s'au trimis la parochiile sale a merge. S'au dat în Belgrad, precum mai sus.

*Protopopiatul Luncei. S'au luat lucrarea aceasta 22/11
August 1787 pentru visitația canonicască.*

274. **Frauendorf sive Asszonyfalva.** Popa Ilie Popovici are singelie dela mine.

Protocolul și de circulare și de botezați au avut.

275. **Nagy-Selk sive Șaica mare.** Popa George Banciu are singelie dela mine.

Protocolul circularilor n'au avut, fără de toată porunca pentru aședarea s'erbătorilor, eară protocolul celor botezați, cununăți și al morților n'au avut.

276. **Șaica mică.** Popa Mihail Jenei are singelie dela mine.

Protocolul circularilor au avut până la sfârșitul August 1786, ear protocolul botezaților, cununaților și morților are.

277. **Kaltwasser** sau **Hideg-Vis.** Popa Ioan Popovici are singelie dela episcopul Sofronie.

Protocolul circularilor dela anul 1783 încoace n'au scris, asemenea nici protocolul botezaților n'are.

278. **Borta** sive **Mihalifalva.** Popa Constantin Popovici are singelie dela episcopul Dionisie.

Protocolul circularilor dela anul 1783 încoace n'au scris; asemenea nici protocolul botezaților n'are.

279. **Egyerbek** s'au **Agârbici** filia **Șal** sau **Șola.** Popa Mihail Popovici are singelie dela mine.

Protocolul circularilor au avut fără de toată porunca, ear protocolul botezaților, cununaților și morților are.

280. **Harsag.** Popa Nestor Bonta are singelie dela episcopul Sofronie și dela Bif vicarășul.

Protocolul circularilor are și de cel al botezaților și cununaților și morților are însemnări între hârtii, dar la protocol nimic n'au fost așezat.

281. **S.-Sebesdorf.**

282. **Țapu** sive **Apesdorf.** Popa Ilie Deacă.

Protocolul circularilor are, dară într'ên-sul s'au aflat până la anul 1783 poruncile scrise, și prin anul 1784 și 1785 nu s'au

aflat scris și dela anul 1786 toate s'au aflat. Asemenea și protocoalele despre botezați, cununați și celor morți n'are.

283. **Farkaș-Telne** sau **Lupu**. Popa Vasile Micu are dalteria dela Dl episcop Sofronie și întărire dela Bif vicariu.

Protocolul circularilor până la anul 1785 are, ear de botezați, cununați și de morți n'au produsulit.

284. **S.-Cianad**. Popa Ioan Vintilă are singelie.

Protocolul circularilor au produsulit până la anul 1785; eară celor botezați și cununați are.

285. **Lunca**. Protopopul Ilie Popovici are sing.

Protocolul circularilor împreună și cel a botezaților, cununaților și celor îngropați are.

286. **Also-Bai** sau **Boz**. Popa Alecsandru Horban dalterie are dela Domnul episcop Sofronie și dela Bif vicarș.

Protocolul circularilor au produsulit, prin porunci împreună nu-s scrise, ear protocoale botezaților, cununaților și de morți are.

287. **Also-Bajom**. Popa Ioan Popovici are singelie dela Domnul episcop Dionisie.

Protocolul circularilor au produseulit; asemenea și celor botezați, dar într'ênsul nu-s scrise.

288. **Kracionfalva** sau **Crăciunel** filia **Gross-probst**. Popa Nicolae Ciovec are singelie dela episcopu Sofronie.

Protocolul circularilor au produsulit, dară nu-s scrise.

289. **Tatarlaka.** Popa Mihail Muntean n'are singelie.

Protocolul circularilor au produsuluit, dară într'ênsul circulari dela anul 1785 nu sunt puși; asemenea și dela anu 1786 luna lui Noemvre pe urmă nici unu nu-s scriși, asemenea și celor botezați nu-s după formelor scriși.

290. **Micasasa.** Popa Ioan Dumitru are singelie.

Protocolul circularilor au produsuluit întru hârțiile însemnate, asemenea și celor botezați, cununați și cei morți.

291. **Balastelke** sau **Blasiu de sus.** Popa Vasile Crăciun are singelie dela Domnu Dionisie.

Protocolul circularilor au avut, ear celor botezați, cununați și morți nu după formulariu scris.

292. **Kestler** sau **Tartlar.** Popa Stan Neagu are singelie dela Dnu episcop Dionisie.

Protocolul circularilor n'au produsuluit, spunênd cumcă szolgăbirău Komaromi Pista ar fi de dênsu luat. Eară protocolu botezaților, au produsuluit, pentru care era scris latinesce, care s'au rupt și s'au poruncit după formulariul lor prin protopopul dat sê scrie.

293. **Haranglav.** Preotul de aicia n'au venit și după cum înaintea soborului au arătat protopopul de aicia și toți au adeverit satul acesta foarte departe dela protopopiatul acesta și mai aproape cătră protopopiatul Mediașului este.

294. **Copşa unjurească** sau **Kis-Kopşa** filia **Boramlaka** sau **Wormlok**. Popa Ioan Balas are singelie dela episcopu Dionisie.

Protocolul circularilor au produsuluit cum se cuvine, ear la protocolu botezaţilor s'a aflat greşală.

După aceasta tuturilor preoţilor s'au făcut şi de astă dată învăţătura cum se împlinescă slujbele şi datoriile sale şi protocelele, care n'au avut întrênsele toate circularile scrise, ca să le scrie după rënd, cum s'au dela noi dat, dela protopopul primească şi să le scrie asemenea şi care n'au avut protocol de cei botezaţi, să-l facă cât de grabă şi într'ênsul după datul formulariu prin protopopul să scrie. Pentru mai bună adeveriţă aici s'au însemnat. Diaua luna şi anul în sus puşi.

Gedeon Nichitici m. p.

Mihail Popovici m. p.,
protopopu Luncei.

Protopopiatul Lodromanului. La satul Forro intra 13-lea diaua, lunei şi anul cum s'au făcut în privilegiul visitaţiunei canonicesci de preoţii cei ce urmează aceasta cercetare.

295. **Sent-Iacob**, filia **Aţintişi**. Popa Ioan Roman, are singelie dela episcopul Dionisie.

Protocolul circularilor n'au produsuluit despricinuindu-se, cumcă protopopul Stefan ar fi luat cu sine, eară cel al botezaţilor n'au produsuluit.

296. **Mikaşlaka** filia **Apahida**, **Gomboş** şi **Kis-Ana**. Popa Marcu Ciugăzel are singelie dela Domnul Dionisie episcop.

Protocolul circularilor au produsuluit

până la 7 Septemvire a. 1785, ear protocolul celor botezați n'au avut.

297. **Forro.** Popa Mihail Popovici, are singelie dela D. episcop Dionisie.

Protocolul circularilor au produsuluit, întru care era scris până la a. 1786, care umplându-se locul mai mult pusă n'au fost, pentru aceea de aceea vreme următoare porunci în altul au scris, asemenea și protocolul despre botezați i s'au făcut și arătat.

298. **Harri** sau **Heria.** Popa Nicolae Man, are singelie dela D. Sofronie episcop.

Protocolul circularilor au produsuluit și până la a. 1785 luna lui Septemvire sunt toate scrise; asemenea fiind cei botezați, cununați are însemnați pe o hârtie.

299. **Gapod** filia **Copand.** Popa Ioachim Joniță, are dalteria dela episcopul Sofronie și dela Biv vicarius întărire.

Protocolul circularilor au produsuluit și precum la ceilalți așa și la dânsul s'au aflat. Asemenea fiind cei botezați, cununați are însemnați.

300. **Herep.**

301. **Sâmbenedik,** filia **Medves.**

302. **Ciongva.** Popa Eftimie Moldovan, are dalteria dela D. Sofronie episcop și dela Biv vicarius întărire.

Protocolul circularilor au produsuluit și până la anul 1785 luna lui Septemvire sunt toate scrise. Asemenea fiind cei botezați, cununați are însemnați pe o hârtie.

303. **Ola-Silvás.** Popa George Majer, are singelie dela reposatul episcop Dionisie.

Protocolul circularilor au produsuluit până la a. 1785, 20 Februarie, ear celor botezați, n'au produsuluit, că n'are.

304. **Batiz-haza** sau **Botez.** Popa Gligorie German, are dalteria dela D. episcop Sofronie, și dela Biv vicarius întărire.

Protocolul circularilor au produsuluit
dto. dto. dto.

305. **Ispalaka**, filia **Vlad-haza** f. **Ozd**, **Bikis** sau **Bag.** Popa are singelie dela mine.

Protocolul circularilor produsuluit dto.
dto. dto.

306. **Kiukiuvar** sau **Cetate de baltă**, f. **Șovanfalva** sau **Șofalva.** Popa Mihail Căpacianu, are singelie dela mine.

Protocol nu are nici unul fiind nu demult preoțit și așeđat.

307. **Lodroman.** Protopopu Ioan Ioachim n'au produsuluit singelie.

308. **Adamos.**

309. **Borzas** sau **Bozias.**

310. **Betlen** sau **S. Miklos.** Popa Ioan Moldovan, are singelie dela D. Dionisie.

Protocolul circularilor au produsuluit, dar nimica într'ênsul seris.

311. **Also-Kapolna** și f. **Sidoc.** Popa Simion Popovici, are singelie dela D. Dionisie episcop.

Protocolul au produsuluit, dară nimic într'ênsul seris.

312. **Fejzes și Vezes.** P. Nicolae Zagrav.

Protocolul au produsuluit, dară n'au într'ênsul scris.

După aceasta tuturor preoților s'au făcut și dată învățătura, cum se împlinescă slujbele și datorii sale și protocoalele, care n'au avut într'ênsele toate circularile scrise, ca să le scrie după rëndul, cum s'au dela noi dat prin namesnic dela protopopu a Luncei și să le scrie asemenea și care n'au avut protocol de cei botezați să-l facă cât de grabă și într'ênsul după datul formulariu prin protopop să scrie.

Pentru mai buna adeverință aici s'au însemnat ziua, luna, și anul însus pus.

Popa *Michail Popovici* m. p.,
namesnic din Forro.

Protopopiatul Ungri la 16 August a. 1787 s'au luat lucrarea aceasta în visitația canonică și fiind preoți înainte chemați și adunați, protocoalele sale, care au produsuluit într'ênși nici cei botezați nici poruncile n'au fost scrise, așa li s'au eară de isnov formulariu arătat și poruncit, cum trebuie să facă.

Pe lângă aceasta și învățătura arhierască li s'au făcut. Ioan protopopul Ungri.

Protopopiatul Egersegului la 31/19 August a. 1787 s'au luat lucrarea aceasta în visitație canonică și fiind toti preoți afară de Gavril Popovici dela Kis-Ikland, Gligorie Hațegan, P. Gligorie Popovici dela Șoașa adunați au produsuluit uni din tr'ênși protocoalele ear uni
.
.
(fiind foaia ruptă nu se pot ceti trei rënduri ce urmează).

Opt săptămâni, precum la protocolu poruncilor toate poruncile după rëndul, precum s'au trimis, așa și la protocolu celor botezați, cununați și morți toate întemplerile fețelor se . . scrise, altmintrelea, care nu va vrea să fie fără de iertăciune și pedeapsă i va urma.

Ioan Popovici m. p.,
protopopul neunit al Egersegului.

Ioan O . . m. p.,
protopop.

Protopopiatul Idiciului la a. 1787 s'au luat lucrarea aceasta în visitație canonică.

313. **Ider-Pataka**, filie **Holt-Maros** și **Felső-Ider**.
Protopopul Mihail Popovici are singelie.

Protocolul celor botezați are, dară proto-
coalele n'au produsulit, nici are.

314. **Toplița**. P. Teodosie Iacob n'au venit, că este foarte bolnav și bătrân, că nu mai poate slujî.

315. **Mesterháza**.

316. **Deda** filia **Maros-Kivert** sau **Cuesd**, filia **Also** și **Felső-File**. P. Ioan Popovici, are singelie, p. Alecsie Popovici dt.

Protocolul circularilor n'au produsulit, eară a celor botezați au produsulit, dară n'au fost scris după formulariu.

317. **Polăți f. Rastosnia**. Sate acestia sau găsit preoți, ear la Cuesd și File preotul au fugit la Moldova și în locul lui . . . sub Nr. 291 este întărit.

318. **M . . . háza**. P. Popovici.

Protocolul circularilor n'au produsulit asemenea nici al morților și cununaților au avut.

(După o întrerupere de mai multe foi în manuscris urmează):

319. **Vălcan.** P. Mihail Barbu, au adus amândouă și cel de circulare s'au aflat bun, eară celalalt nu; pentru acea i s'a poruncit în 20 de țile a cumpăra alt protocol și în 3 părți după formulariu al deschilini cu însemnările lucrurilor.

320. **Gimbav.** P. Bucur Drăgici, au adus amândouă protocoalele și cel de circulare este bun, eară celalalt după formular s'e-l facă, nefiind botezații și cununații bine scriși.

321. **Cârstian.** P. Bucur Stoica, au adus amândouă protocoalele și nu s'au aflat nici unul bun, pentru care 20 de țile pentru îndreptarea lor i s'au pus.

A 2-a ți adecă la 8 Iunie 1788 s'au luat acestea mai jos numiți dintr'acelaș protopopiat înainte.

322. **Crisbav și f. Ujfalău.** P. Ioan Veres, au dus un protocol de circulare și s'au aflat bun; eară pentru cel de botezați i s'au pus vadea de a 10 ți acestia s'e-l aducă.

323. **Risnov.** P. Stoica Popovici și P. Oancea Balka, au adus amândouă protocoalele și s'au aflat cel de circulare bun, eară celalalt nu după formulariu, pentru a căruia dreptare 20 țile i s'au pus.

324. **Tohan.** P. Dunitru Cârstia, au adus amândouă protocoalele și cel de circulare s'au aflat bun, iară celalalt s'au rupt și 20 de țile spre îndreptarea aceluia i s'au pus.

325. **Zerneschi.** P. Radul Smădul și Ioan Dan, Stan Crăciun și Ioan Mănuilă, și-au adus toate protocoalele.

326. **Bran, Sohodol.** P. Bucur Puscașiu.
(cornul foaii fiind rupt nu se mai poate ceti).

327. **Bran, Poarta.** P. Dumitru Tătulea, au adus protocolul cel de circulare și dela a. 1785 ne aflându-se nimica înprotocăluit i s'au poruncit din Brașov să nu iasă până nu-l va găti.

328. **Șimon.** P. Ioan Vartolomei, au adus protocolul cel de circulare și s'au aflat bun.

329. **Lungocesti.** P. Stan Lăptici, au adus înainte răspuns, cum că de frica turcilor puind proto-coalele într'un loc ascuns s'au prăpădit în apă. Eară făgăduesce, că altele va face.

330. **Cheia.** P. Stoica Manole, au adus protocolul cel de circulare și s'au aflat bun.

331. **Moeciul de sus.** P. Vladu Ciurea, au adus asemenea cel de circulare bun.

332. **Fundata.** P. Constantin Têrgovișteanu, au adus protocolul de circulare și s'au aflat bun.

333. **Șirnea.** P. Vladu Ceposu.

334. **Peșterea.** P. Stan Tipeiu, amândoi au răspuns, că ar fi pus proto-coalele de frica turcilor într'un loc și s'au furat.

(După un defect la foae urmează pe următoarea pagină a se ceti:)

Și cercetarea proto-coalelor din protopopiatul Brașovului cu aceasta s'au săvârșit la anul, locul și ziua mai sus arătată.

Gedeon Nichitici m. p.

George Radovici m. p.,
protopop ot Brașov.

Ioan Popovici m. p.,
protopop ot Corbi.

I. Predetici m. p.

Continuația cercetării protocoalelor a preoșilor din protopopiatul Făgărașului la Perșani 1788 Iunie 15.

335. Protopop Stan Mundran, au adus protocolul circulariului și s'au aflat dela a. 1786 Novembrie pe 1786 numai o poruncă, pe 1787 una, pe 1788 două, car celelalte nu; așa i s'a pus 20 de zile să-l gătească, asemenea și cel de botezați n'au fost bun și pe aceeași vadea i s'au poruncit a-l direge.

336. **Uj-Sinca.** P. Manuil Buzdugan, p. George Debu, au adus amândouă, dară nu bune.

337. **Holbav.** P. Ioan Popovici, acesta nici n'au adus, ȕice că n'au fost de nici o treabă.

338. **Poiana Mărului.** P. Stoica Enescul, și popa Petru Stoenescul, au adus circulariul, și s'au aflat dela a. 1785 nici o poruncă serisă; pentru care 20 de zile i s'au pus, eară a botezaților s'a aflat bine.

339. **Grid și f. Veneția de sus.** P. Mateiu Popovici, Radu Moga și Bucur Popovici, s'au aflat aceea supernumerarius fiind că tatăl seu s'a sănătoșat, și se declărăluesce a putea slujì; pentru aceea fiul seu numai airea la vr'un loc se va transferului, au adus protocolul circularilor și s'au aflat dela 1785 numai una pe 1786, una pe 1787 și trei pe 1788 porunci într'enska scrise, asemenea cel de botezați, dară n'au fost după formulariu, pentru aceea 20 zile vadea i s'au pus să le direagă.

340. **Comana de jos.** P. Mihail Greavu, fiindcă acum de curënd s'au transferuluit dela Lisa aici n'au adus nici un protocol, dar au făgăduit cât mai în grabă a le face.

341. **Cuciulata și fil. Lupșa.** P. Manuil Strêmbul, au adus protocolul de circulare până la 25 Fe-

bruarie 1785, eară pe ceialalți ani nimica, nici de botez; pentru aceea 20 zile i s'au pus.

342. **Comana de sus.** P. Ioan Popovici, n'au adus nimic, pentru aceea i s'au pus 20 de zile să le gătească, dacă nu se va aduce la Sibiiu.

343. **Veneția de jos.** P. Ionaș Comănici.

344. **Părău și fil. Șarkani.** P. Iacob Buta, au adus protocolu circularelor și s'au aflat dela 1785, pe 1786 una, pe 1788 două porunci într'ensul, de botez nimica; pentru aceea 20 zile i s'au pus.

345. **Fântâna rece și fil. Hogiz și Ungra.** P. Stan Buta.

NB. S'au aflat împotrivoriu poruncilor; pentru aceea s'au rënduit prin o cătană și un preot la Făgăraș pe mâne să fie adus.

346. **Bogata și fil. Dobca, Merchiaș.** P. Toader Boian, cel circularilor cu sfârșitul Iulie 1785 părăsit, ear de botezați nimic, i s'a pus 20 zile să le gătească.

347. **Matesfălău și fil. Racoș de jos și Jombor.** P. Bucur Șerban. Cel de circulare cu sfârșitul Octomvre 1785 părăsit, de botez nimic, 20 zile să le direagă.

348. **Chiralhalma.** P. Ioan Popovici, au adus de circulare, care de nimica, mai ales ca dela 1783 în luna lui Genuar l'au părăsit și mai n'au mai scris, pentru care întrebându-l fost'au în visitația trecută aicea de față și pentru ce n'au făcut, sau că au fost, dară n'au putut urma, eac' așa de una și alta. Eară cel de botezați iproci nu-i bun. Pentru aceea 20 de zile i s'au pus.

Eodem dato s'au isprăvit cercetarea protocoalelor la Perșani și la toți cei ce n'au avut protocoalele lor, după cum se cuvine, li s'au spus, ca până la 20 de zile să le gătească, că altmintrelea după relația protopopului locului ceia ce nu va urma, vor fi aduși la Sibiiu și acolo vor fi siliți ale isprăvi.

Și s'au dat învățatură, cum trebuie să scrie protocoalele după formulariu și cum să facă extract dintr'ensul să dea la Înaltul oficiolat pentru cei boțezați, cununați, răposăți, iproci, și al li s'au dat învățatură și în adins li s'au poruncit, ca atât datoria sa preoțească s'o păzească și slujbele lui Dumnezeu să le împlinească, cât și pe oamenii lor mai ales în vremea de acum să-i sfătuiască și să-i îndemne spre împlinirea poruncilor slăvitei table spre însuși a lor bine și folos, cât și ei preoții întru toate pildă și oglindă să fie spre împlinirea acestora. Și așa încheindu-se protocolu ne-am iscălit.

Bucur Florea m. p.,
protopop.

Gedeon Nichitici m. p.

Steph. P. Fagarași, Hanus Fagarasiens.

Fagaras: civ. cisalutani supr. jud. trium op. a ord. com. societ.

I. Predetici m. p.

Continuația cercetării protocoalelor preoților din protopopiatul Făgărașului, la Făgăraș 1788 Iunie 16.

*Văzi
Honoratul.*

349. **Făgăraș.** Protopop Bucur Popovici și popa George Petrașco, au adus amândouă protocoalele și s'au aflat bune.

350. **Bethlehem și Dridif.** P. Ioan Bêrsan și celalalt eară Ioan Bêrsan, au adus protocoalele circularilor și dela a. 1785 nu s'au aflat nimica impro-

tocăluit; asemenea și cel de formulariu au adus și nu s'au aflat după formulariu; pentru aceea, i s'au pus 20 de ȃile, sē le direagă, că altmîntrilea va fi adus la Sibiiu și acolo le va direge.

351. **Galați** și fil. **Felmer**. P. Ioan Popovici, au adus protocolul circularilor, care dela 1. Maiu 1786 nu s'au aflat nimica înprotocăluit, și cel de botezați s'au aflat de nimic bun. Pentru aceea 20 ȃile i s'au pus.

352. **Șona** și fil. **Halmaci** și **Cobor**. P. Ioan Șolea și popa Mihail Raita, au adus circular iproc., care asemenea dela 1785 luna lui Octomvre nimic nu continesce; așîșderea cel de botezați au adus; eară pentru cel de sus s'au pus 20 de ȃile sē-l direagă.

353. **Cohalm** și fil. **Homrod**. P. Ioan Popovici, au adus cel de circulare bun, eară cel de botezați fiind numai de 2 luni el aședat acolo, au dat sē-l serie și este nădejde că se va găti.

354. **Olah-Ticus** și fil. **Sas-Ticus**, P. George Foarkas, au adus cel de circulare, și dela 1784 nimic s'au aflat, ear cel de botezați chiar de nimic fiind numai pe o coală de hârtie oareși ceva scris 20 ȃile i s'au pus sē le direagă.

355. **Dăișoara** sau **Logodar** cu filiarile sale. P. George Foarkas și Stan Mihailă, au adus amēndouē, dar nici unul bun, și i s'au pus 20 ȃile sē le gâtească.

356. **Valendorf** cu filialurile sale. P. Nicodin Popovici și Samuil Popovici, au adus amēndouē și nu-s bune, asemenea 20 ȃile i sē pun.

357. **Alsó-Szombatfalva**. P. Stânila Cârge, au adus cel de circulare și s'au aflat asemenea părăsit dela 1785; ear de botezați nimica; pentru aceea vadea numită i s'au pus.

358. **Luța.** P. Ioan Răduț, au adus cel de circulare și s'au aflat părăsit dela 1783; ear de botezați asemenea n'au avut nimic. Asemenea vadea i s'au pus.

359. **Breaza.** P. Moisa Labo, n'au venit, ear astăzi la 19 a venit la Avrig și ne având protocolul nimica la 1780 s'au canonit de loc cu 100 metanii și vadea de 20 zile i s'au pus, ca să gătească; ear de botezați n'are.

360. **Iași.** P. Ioan Bucur, n'au venit. Neviind acesta nici acolo nici aicea la Avrig, s'au hotărît ca să fie canonit cu arest de 3 zile la pâne și apă la protopopu locului; eară de n'ar urma după porunca protopopului, atuncia D. fibirău are comisie să-l strîngă la aceasta, și după aceea pentru protocele ca și cu alți să se urmeze.

361. **Voivodenii mari.** P. Ioan Bica.

Protocolul de comisie au părăsit cu sfârșitul Octomvrie 1785, ear cel de botezați nu după formulariu, și vadea i s'au pus.

362. **Felső-Szombatfalva.** P. Mateiu Petru și Mateiu Cojocariu și Mateiu Ciuta și Mateiu Vlăda.

Cel de comisii s'au aflat părăsit cu începutul Septemvrie 1785, ear cel de botezați nimic. Vadea numită i s'au pus.

363. **Dragoș.** P. Ioan Stroia, cu Novembrie 1785 părăsește protocolul cel de comisie, ear cel de botezați nimic.

364. **Felső-Vistea.** P. Adam Vâlca și Moise Vêrtoși.

Cel de comisie cu Novembrie 1785 părăsit, ear de botezați nimic, 20 zile i s'au pus.

365. **Ucia de sus.** P. Algia Voilă și Coman Vlad.

Cel de comisie se părăsesce dela 1784, ear de botezați este binișor, numai de aici înainte mai vine să-l facă.

366. **Opria Cârțișoara.** P. Mateiu Răduleț și **Stregia Cârțișoara.** P. Ioan Baci.

Au adus amândoi un protocol de comisie, care cu sfârșitul 1786, 12 Genuarie se părăsesce, ear de botezați nimic, vadea li s'au pus.

367. **Lisa.** P. Samuil Greavu.

Popa acesta au venit la Avrig, și fiind nu demult dela unație întors n'au avut protocoalele; pentru aceea cu vadea i s'au poruncit să le facă, și apoi protopopul relație se ne facă.

368. **Scorei.** P. Ionaș Streja.

Au adus protocolu de comisie, care cu 1785 luna lui Noemvrie părăsesce, ear de botez are bine, celalalt se-l gătească.

Asemenea și a 2-a și la Avrig se continuăște.

369. **Sărata.** P. Gavril Corfariu.

Are protocolul de comisie, care protopopul mărturisesce. Eară cel de botez i s'au poruncit la Sibiiu peste 10 zile să-l aducă, dimpreună și cel de comisii.

370. **Felsö-Porumbac.** P. Mateiu Strava și P. Spiridon Cismaș.

Au adus protocolul comisiunilor cu sfârșitul lui Novembrie 1785 părăsit; ear de botez nimic, în 20 zile să fie.

371. **Alsó-Porumbac.** P. Ioan Marcu și Alecsandru Vâlc.

Au adus cel de comisie, cu 9 Novembrie 1785 părăsit, ear de botez nimica n'au avut, pentru care mai nainte de 2 an având poruncă și neurmând s'au pedepsit cu 50 de metanii și 20 ȝile i s'au pus.

372. **Avrig.** P. Toma Maxim, popa Stanciu Popovici, popa Nicolae Maxim.

Au adus cel de comisie cu 1784 părăsit și mântuindu-se unul pe altul s'au aflat că popa Nicolae și popa Toma Maxim n'ar fi lucrat după cum se cuvine, pentru care cu 25 metanii pedepsindu-se s'au învățat de acum înainte după formulariu să urmeze și protocolul numit în 20 ȝile să-l gătească.

373. **Felső-Şebes.** P. Nițu Gărtonia și popa Nicolae Tota și popa Boboca.

N'au adus comisiilor protocol spuind, că n'au avut cine să-i scrie; ear de botezați au adus, însă nu după formulariu, ci spuind protopopul că nu sciu scrie li s'a pus 30 de ȝile.

374. **Alsó-Şebes.** P. Angel Cioca și popa Mihail Tota.

Au adus ceva hârtie însemnată cu comisie, părăsit la anul 1785 spuind, că mai nainte când au fost sub protopopul Mohului nu i au învățat cum să facă până au venit subt acesta.

375. **Porcești.** P. Ioan Popovici și Vasile Degel și Ioan Opătă.

Au adus cel de comisie gol, spuind că dascălul s'au apucat și n'au scris nimic,

precum și protopopul mărturisește; eară li s'au pus 30 de zile să gătească și la Sibiiu să-l aducă. Însă de botezați au avut bun.

Și așa sfârșindu-se cercetarea protocoalelor în protopopiatul Corbilor în ziua de astăzi 19 Iunie 1788 la Avrig învățatură despre toate cum trebuie să urmeze ca și la însemnarea, ce sa făcut la Perșani li s'au dat și protocolul cu iscălitura noastră să întăresce.

Gedeon Nichitici m. p.

Popovici m. p.,
protopop.

Steph. P. Fagarasi,
Cottus Fogis, civ. cisalutani . . .

Ioan Predetici m. p.

Continuația protocolului a cercetării protocoalelor preoților neuniți în protopopiatul Sibiiului la Moh în 20 Iunie 1788. ||

376. **Sibiiu.** Preotul grecilor Nicefor.

Maierilor. P. Ilie Popovici, Danil Marcu, Bucur Bobeș.

Protocolul comisilor au adus în care porunci până la 1786, 19 Decemvrie s'au aflat împrotocoluite, ear de atunci încoace afară de una tipărită n'au; asemenea de cei botezați, ear nu după formulariu au avut; pentru a căroră gătire 30 de zile li s'au pus.

377. **Moh.** Protopop Ioachim Simion, popa Daniil Brana.

A arătat protocolul comisilor, care cu sfârșitul 1785 părăsesce; eară cel de botezați este bun.

378. **Bungard.**

379. **Poplaca.** P. Radu Neagu, Neagu Vlad, Radu Popovici.

N'au producăluit protocolul circularilor, care peste 8 zile la Sibiiu s'au aducă, asemenea și cel de botezați n'au fost după rânduială, pentru care asemenea pe aceea vade are s'el direagă.

380. **Gurareu.** P. Stefan Arsenie, Constantin Arsenie, Ioan Damian.

381. **Reșinari.** Protopop Coman Bărsan, popa Isaia Măță, popa Iacov Israil, popa Iacov Ștaja, popa Sava Popovici, popa Ioan Popovici.

Au adus protocolul de comisii, în care pe anul 1787 numai o poruncă s'au aflat, dicând că protopopul mai multe nu le-au dat; eară pe anul acesta toate s'au află; asemenea cel de botezați au adus și s'au aflat bun.

382. **Sadu.** P. Sava Popovici, Opria Popovici, Ioan Popovici.

N'au adus nici unul bun și de circulare chiar nimica; pentru care i s'au pus 30 de zile s'el direagă și la Sibiiu s'el aducă.

383. **Tălmăcel.** P. Constantin Popovici, Simion Socor, Mihail Popovici.

Comisiilor protocol n'au adus, dicând că n'are; eară în 20 zile la Sibiiu s'el aducă; eară cel de botezați s'au aflat bun.

384. **Boița.** P. Banciu Popovici, Constantin Cătană, Marcu Ariton.

Cel de botezați s'au aflat foarte bun, eara cel de comisii ne având în 30 zile au la Sibiiu al aduce.

Observațiuni finale.

După ce cu numărul de aștăzi al țiarului nostru s'a terminat publicarea manuscrisului, cât s'a conservat până astăzi despre visitațiunea canonică întreprinsă de episcopul Gedeon Nichitici în eparhia Transilvaniei, aflăm de trebuință la încheere a face unele observațiuni asupra cuprinsului acestui manuscris, după impresiunile generale, ce ne-a rămas în urma cetirei prime a lui.

Visitațiunea prin episcopul Gedeon Nichitici s'a început, încât se poate vedé din notițele cuprinse în manuscris, la 19 Maiu 1787 și s'a finit la 20 Iuniu 1788. //

Visitațiunea se vede, că s'a întreprins după un plan general, căci începe dela Sibiiu spre Vest până în comitatul Huniădoarei, de aicea percurge centrul Transilvaniei până la Mures-Oșorheiu și părțile Reghinului, comitatele Têrnavei, Brașov, Făgăraș, de unde venind spre Sibiiu a terminat cu protopresbiteratul Mohului i. e. al Sibiiului.

Fiind că din manuscript lipsesc notițele despre visitațiunea canonică în părțile nordice ale Transilvaniei ar putea cineva crede, că în acele părți n'ar fi întreprins visitațiunea. Aceasta presupunere însă față de planul general al visitațiunii, nu poate sta. În contra asestei presupuneri vorbesce și împregiurarea, că între timpul, când s'a aflat episcopul visitând în părțile Reghinului (vedi protopresbiteratul Idiciului în Septembrie 1787) și între timpul, când îl aflăm visitând în părțile Brașovului și Făgărașului (Iuniu 1788) este un timp, care numai cu o visitațiune în părțile nordice (Cluș-Solnoc) etc. ni-l putem cugeta ca umplut.

Încât pentru protopresbiteratul Braşovului și comunele din secuime, deși încă lipsesc notițe în manuscris despre vizitarea lor, totuși afară de argumentele de mai sus mai vorbește mai cu mare siguranță pentru visitațiunea lor și împregiurarea, că este evidentă lipsa foilor în manuscris în locul, unde au ajuns a fi vizitate. Tradiția și notițe în condicele bisericilor încă ne pot da lămuriri în privința aceasta.

Preste tot visitațiunea se vede a se fi făcut cu multă rigoare și perseveranță. Preoții, de cari erau mai mulți, ca astăzi erau pedepsiți cu metanii, închisoare și cu bețe.

Unii aveau așa puține cunoștințe, încât nu puteau scrie. Nu numai preoți dară și protopresbiteri, pentru dovedita lor incapacitate se delăturau din oficiu fără multă procedură. În casurile de renitență organele politice stau la dispoziție episcopului.

Deși stilul și limba în manuscris nu se poate dice dintre cele mai rele, dară, că de sârbi s'au scris, este destul de evident. Mai întâiu a figurat ca secretariu Demetriu Cernovici după aceea Ioan Predetici.

Despre episcopul Gedeon Nichitici presupunem, că va fi sciut românesce, ba de origine au putut fi și român, căci precum am văduț din actul de denu-mire al lui, la denumirea sa de episcop se afla într'o misiune bisericească la episcopia din Bucovina.

Nu mai puțin caracteristice sunt numele cele multe ($\frac{1}{3}$) ale preoților de Popovici.

De un interes general istoric bisericesc ar fi un studiu comparativ special asupra comunelor, care pe atunci aparțineau la biserica noastră, eară de

atunci au trecut la unațιά. Mai multe din acestea se pot observa la prima cetire.

Din însemnarea comunelor cu nume unghuresci nu numai în părțile unde locuiesc și maghiari dară și pe unde sunt numai români, — se vede curentul de maghiarisare încă de atunci.

Manuscrisul mai este și de un interes particular și familiar.

Multe familii de preot de astăzi — se pot bucura, când vor ceti, ca strămoșii lor încă au fost preoți; alte familii, cari n'au fost norocoase a continua preoția în familia lor, încă pot afla în acest manuscris un suvenir onorific și plăcut despre antecesorii sei.

Aflăm și nume de acelea la unii preoți, ce astăzi nu se mai susțin.

O sută de ani, cu adevărat scurt timp în viața unui popor, de când ni se dă prin manuscrisul de față o rază de lumină asupra stării bisericei noastre din Transilvania, și totuși o deosebire destul de mare între atunci și acuma!
